

"פתחתי גמרא, הסינים נעמדו סביבי בהתרגשות"

האדמו"ר משאץ-אשדוד שליט"א
בשיחה מרתקת מסין הרחוקה

לקראת שבת מלכתא

לקבלת הגליון למייל: dirshu@dirshu.co.il

תקציר שבועי של 'הדף היומי בהלכה'

גליון מס' 279

פנינים לפרשת קרח

בכל מקום שאני הולך, לא רק בסין, גם במדינות אחרות בעולם, אני תמיד עם 'לבוש מלא', עם המגבעת החסידית והקפטן הפרחוני. אף פעם לא הורדתי את הבגדים הללו ולא ניסיתי להיטמע באוכלוסיה המקומית. יש מקומות בעולם שזה קצת מסוכן להסתובב ככה, אבל בסין זה ממש לא מסוכן, וזה אפילו כבוד

כ"ק האדמו"ר משאץ אשדוד, ראש מערכת הכשרות 'בד"ץ שאץ' התראיין ל'לקראת שבת', מתוך חדר המלון בו הוא כלוא בסין הרחוקה, ושבו הוא לומד בחברותא עם המגיד שיעור של 'דרשו' הרה"ג ר' אפרים סגל...

על השולחן בחדר מונח מחשב נייד, ולצדו מדפסת. מספר ספרי יסוד נמצאים שם, גמרא, סידור, חומש, משנה ברורה, חק לישראל, תהילים וכמה ספרים חסידיים וספרים לקריאה תורנית קלילה ונעימה, לזמנים של נסיעה ממושכת או המתנה במשרדו של מנהל מפעל כזה או אחר. לצד כל אלו מצויד המחשב בתוכנה שמאפשרת

ישראל ויים

כבר 11 ימים שהוא ספון בחדרו שבבית המלון הסיני, בשנחאי הגדולה. 11 ימים שבהם הוא נמצא בבידוד מוחלט. אחת לשעתיים נשמעת נקישה על הדלת. הוא חייב לפתוח אותה, מהעבר השני עומד פקיד סיני חמור סבר, שעניו המלוכסנות אך בקושי נשקפות מבעד לברדס שהוא עוטה על ראשו. הוא מחזיק בידו מד חום, מקרב אותו מעט למצח הנבדק, ובודק את התוצאה שהתקבלה. רושם אותה בטופס המתאים, וממשיך הלאה, אל החדר הסמוך. הדלת נטרקת, ונשארת סגורה למשך השעתיים הקרובות. בעוד 120 דקות בדיוק, תישמע נקישה נוספת על הדלת, ושוב יחזור על עצמו הטקס. כך כל שעתיים, כל יום, כבר 11 ימים רצופים, ועוד נותרו לו שלושה ימים נוספים לבלות בחדר הסגור. אחת ליומיים מקבל הביקור תפנית מעניינת. בנוסף למדחום, מגיע גם מטוש: "הסינים לא יודעים חכמות", הוא מספר, "כשהם עושים בדיקת קורונה, המטוש נכנס פנימה במעלה האף, ואתה מרגיש את זה כמה שעות לאחר מכן. עלה בדעתי שאולי הם מנסים לקרוא את המחשבות של הנבדק. אם הוא רק חושב על קורונה חלילה וחס, אחת דתו להיכנס להסגר מחמיר יותר וממושך יותר..."

בעולם. "אתם שולטים בתקשורת העולמית, כל הבנקים בעולם בבעלות שלכם, אין מה לומר, היהודים זה העם הכי חזק והכי מצליח בכל העולם".

"ניסיתי לבדוק אם הוא אומר את זה בקנאה, אולי בשנאה, או מעין סוג של ביקורת. אבל לא! הוא אמר את זה בהערכה אמיתית.

"זה הזכיר לי את הסיפור הידוע שמספרים שאבא אחד שלח את בנו ללמוד בישיבה, ולאחר תקופה הבן שלח לו מברק קצר ובו ארבע מילים: "אבא, שלח לי מכנסיים".

"האבא כעס מאוד והחליט להגיע לישיבה כדי לנזוף בראש הישיבה על כך שהוא ככה הורס את החינוך של הילד. ככה מדברים לאבא? מחלקים לו פקודות? אבא!! שלח לי מכנסיים!!! מה זה? אני חייב לו משהו? איזה מן חינוך נותנים לו בישיבה?

"הגיע האב הזועם לישיבה, וראש הישיבה שמע את טענותיו. אמר לו, תביא לי את הדף. הוא מסתכל בדף וקורא בלשון תחנונים: "אבא... תביא לי מכנסיים...".

"אפשר לומר את אותם המשפטים והמשמעות שונה מן הקצה אל הקצה, אותו סיני בעצם השמייע סיסמאות שבמדינות אחרות משמשות בעיקר את האנטישמים כהסתה נגד היהודים, אבל הוא, בהיותו סיני שמכבד יהודים, אמר את זה בדרך של כבוד והערכה...".

את השיחה עם האדמו"ר משאץ אנחנו עורכים לאחר שהוא שיגר מכתב תודה להנהלת 'דרשו', ובו הוא מציין כי זה כמה שנים שהוא שומע מדי יום את שיעורו של מגיד השיעור הרה"ג ר' אפרים סגל, בדף היומי על הש"ס הבבלי: "בסין הרחוקה ובכל מקום בעולם, השיעורים של 'דרשו' תמיד אתי ואני תמיד יכול ללמוד דף היומי בלי שום קושי...". כתב האדמו"ר במכתבו, "על כך יש לי הכרת הטוב גדולה מאוד לרב סגל שליט"א, ולארגון 'דרשו' כולו".

"אני עכשיו בבידוד של שבועיים בבית המלון, ולאחר מכן אני צריך להיות בבידוד של שבוע נוסף בכל מקום שאבחר, שזה כמובן גם הולך להיות בית מלון, אחר אומנם אבל עדיין מלון. יש לי את כל הזמן שבעולם, ואני ב"ה מתפלל כל יום ותיקין ולאחר מכן יש לי שפע של זמן ללמוד ולהתייגע בגמרא.

"אבל ברגע שיעבור השבוע השלישי אני הולך לעבוד בקצב מאוד גבוה", הוא מוסיף, "כבר שנה וחצי שלא הייתי בסין, מאז החלה התפרצות הקורונה בעיר וואהן, רבים מהמפעלים שהיינו עובדים

לו לקרוא מהמסך וגם להדפיס עמודים מתוך ספרים תורניים ככל אשר תאוהו נפשו.

"את סין אני מכיר כבר הרבה מאוד שנים", מספר לנו כ"ק האדמו"ר משאץ אשדוד שליט"א, הרה"צ רבי דוד מושקוביץ שליט"א, ראש מערכת הכשרות 'בד"ץ שאץ' □□□, בשיחה המתנהלת מתוך אותו חדר מלון שהפך עבורו לבית כלא זמני.

"לפעמים אנשים חושבים שסין זאת מדינה אחרת. מדינה גדולה, רבע מאוכלוסייתה העולם מתגוררת בסין, ועדיין מדינה. אבל האמת היא שסין זה עולם בפני עצמו. יש להם תרבות אחרת, שפה שונה לחלוטין מהשפות שאנחנו מכירים במערב, סולם ערכים שונה לגמרי, ואופן התנהגות ייחודי לסינים".

האדמו"ר שליט"א מגיע לסין כחלק מהפיקוח שלו על מערכת הכשרות. הוא אינו מסתפק בשליחת משגיחים למקומות מרוחקים. הוא מבלה בעצמו חודשים ארוכים בסין בכל שנה. בקיץ, בחורף, בין לבין, הוא ביקר בסין כבר עשרות פעמים, וחרש אותה לאורכה ולרוחבה.

"בכל מקום שאני הולך, לא רק בסין, גם במדינות אחרות בעולם, אני תמיד עם 'לבוש מלא', עם המגבעת החסידית והקפטן הפרחוני. אף פעם לא הורדתי את הבגדים הללו ולא ניסיתי להיטמע באוכלוסייה המקומית.

"יש מקומות בעולם שזה קצת מסוכן להסתובב ככה, אבל בסין זה ממש לא מסוכן, וזה אפילו כבוד. אני מגיע לפעמים לכפרים נידחים ועיירות מרוחקות. יש בסין כפרים שמתגוררים שם ממש משפחה אחת או שתיים. הגעתי פעם לכפר שבו התגוררו ארבע נפשות בלבד, הם ראו אותי ושאלו אותי מה זה הלבוש המוזר הזה. אמרתי להם באנגלית, כמובן באמצעות מתורגמן שאני יהודי. היית צריך לראות את ההתרגשות. יהודי? יהודי אמיתי??? הם רוצים לגעת, ללחוץ את היד. המון המון סינים מבקשים להצטלם איתי, וזה כבוד גדול עבורם שהם זכו לפגוש יהודי ואפילו לדבר איתו.

"כי באמת יש בסין הערכה גדולה מאוד לעם היהודי. הם ממש מעריכים ואפילו מעריצים את היהודים. בתרבות שלהם זה מוטמע חזק מאוד העניין הזה, הם בטוחים שכל היהודים עשירים וחכמים ומוכשרים מאוד.

"פעם אמר לי איזה סיני, דווקא אינטליגנט, שהיהודים שולטים

המשך בעמוד 28

גליון 'לקראת שבת' יו"ל בחסות
'אמונה וחסד' דפוס וכריכיה בע"מ 02-6715501

זיכוי הרבים בהפצת גליון זה
לעיי"נ הרה"ח בנימין ב"ר דוד צבי רוזנטל זצ"ל
נלב"ע ר"ח אב תשע"ו

הנה לפנינו סיפור ששמעתי על הגאון מטשעבין זצ"ל, המלמד אותנו איך מוצאים חן. פעם התכונן הגאון לעשות קידוש בביתו, אלא שלפני שהחל לברך, נשפך היין, והיה צריך למלא את הכוס שנית מהבקבוק שהיה כל העת על השולחן. היה שם איש אחד, לא חכם במיוחד, שהעיר ואמר לגאון מטשעבין שצריך לברך שנית...

הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א - כיצד נמצא חן בעיני אלוקים ואדם

"וְהָיָה פֶּרֶחַ מִטֶּה אֶהְרֵן" (במדבר י"ז, כ"ג)

כאשר האדם בא לקראת רעהו, ואינו מתווכח על כל דבר, הנהגה זו מביאה עליו חן מיוחד בעיני אלוקים ואדם.

מור"ר מרן הגר"י אברמסקי זצ"ל היה אומר שהתפילה שאנו מתפללים 'ותתננו היום ובכל יום לחן ולחסד ולרחמים בעיניך ובעיני כל רואיני', היא אחת התפילות החשובות ביותר. כי כאשר אדם מוצא חן בעיני הקב"ה, הדרך להצלחה פתוחה בפניו.

השאלה העיקרית הנשאלת בפי כל ברואי עולם, היא כיצד מוצאים חן? מה הוא ה'מרשם' לכך? והנה מצאתי בדברי החידושי הר"ם הכותב דברים מופלאים בענין מציאת חן.

בדבריו הוא מזכיר את הגמרא (סוטה, דף מ"ז עמוד א') האומרת 'אמר רבי יוחנן, שלוש חינוות הן; חן המקום על יושביו, חן אשה על בעלה וכן מקח על מקחו (לוקחו).'

החידושי הר"ם מסביר מדוע יש חן בשלושת הדברים הללו, ואומר, שבכל אחת מן הדוגמאות הנ"ל קיימת התבטלות והכנעה, והיא היא סיבת החן.

חן אשה על בעלה - משום שהאשה מרגישה שאין לה בעל אחר טוב ממנו, ולכן היא מתבטלת אליו, ועל ידי כך היא נושאת חן בעיניו.

חן מקום על יושביו - לפי שהאדם מרגיש שאין לו מקום אחר להתגורר בו, על כן הוא מתבטל אל המקום הזה, ומילא המקום נושא חן בעיניו.

חן מקח על לוקחו - אדם הקונה חפץ, מבטל ברגע זה את דעתו אל החפץ, כאילו זה החפץ הטוב ביותר, ועל ידי כך הוא נושא חן בעיניו.

נמצאנו למדים מכך, מוסיף החידושי הר"ם, כיצד יעלה בדינו למצוא חן גם בעיני הקב"ה. כאשר יבטל האדם את דעתו מפני בוראו, וידע שאין לו מאומה בעולמו מלבד הבורא, אזי אף שהוא אינו הגון וראוי לפי מעשיו, ימצא חן בעיני הקב"ה, ואז גם יקבל האדם ההוא סיוע מלעילא לשפר ולתקן את דרכיו להגיע למצב של צדיק אמיתי.

האיש 'קבע' שצריך לברך שנית

התורה כותבת לנו שנח מצא חן בעיני ה', כדי ללמדנו שזו היתה

סיבה להצלחתו. מציאת החן היא סגולה להצלה. גם משה רבנו ביקש למצוא חן: "למען אמצא חן בעיניך" (שמות, פרק ל"ג פסוק י"ג).

מציאת חן מביאה לכך שהאדם זוכה לקרבתו של הקב"ה יותר ממה שהיה ראוי לו על פי מעשיו. וזה כאשר הוא מתנהג עם הבריות בצדק וביושר.

הנה לפנינו סיפור ששמעתי על הגאון מטשעבין זצ"ל, המלמדנו איך מוצאים חן. פעם התכונן הגאון לעשות קידוש בביתו, אלא שלפני שהחל לברך, נשפך היין, והיה צריך למלא את הכוס, שנית מהבקבוק שהיה כל העת על השולחן.

היה שם איש אחד, לא חכם במיוחד, שהעיר ואמר לגאון מטשעבין שצריך לברך שנית...

הוא לא התחשב בכך שמדובר בגאון ההלכה, ואף לא אמר את דבריו בלשון 'אולי', אלא 'קבע' שיש לברך שנית.

הגאון לא השיב לדבריו, והמשיך כאילו לא קרה מאומה. אבל האיש לא שתק, והמשיך להעיר, ואמר שנית שיש צורך לברך. והגאון אינו מגיב.

רק לאחר שסיים את הקידוש, והציבור שהיה במקום התפזר קמעה, אמר הגאון לאיש שהעיר, שלפי המגן אברהם אין צורך לברך.

הגאון רבי אברהם גנחובסקי זצ"ל, שהיה נוכח במקום, אמר שהגאון מטשעבין התכוון למגן אברהם האומר שכוונת המקדש והמברך היא

לאחר דין ודברים אמר מרן הגר"נ קרליץ זצוק"ל 'בא נראה מה אומר מרן הגר"ש וואזנר בסוגיא זו', ואז קם ממקומו וניגש לארון הספרים להוציא את ספר 'שבט הלוי' ולמד את העניין תחילה, וכשסיים אמר 'אם מרן הגר"ש וואזנר מבין כך את דברי החוות דעת, אזי אתה יכול להשאיר את הדברים כמות שהם'

הגאון רבי משה שאול קליין שליט"א, תלמידו המובהק של בעל 'שבט הלוי' מרן הגר"ש וואזנר זצוק"ל, בשיחה על הקשר האיתן בין מורו ורבו למרן הגר"נ קרליץ זצוק"ל

יְשׁוּמְרוּ מִשְׁמֵרֵתָךְ (במדבר י"ח, ג')

שני מאורות גדולים האירו בשמיה של עיר התורה וההלכה - בני ברק. מרנן בעל 'שבט הלוי' זצוק"ל, ובעל ה'חוט שני' זצוק"ל. ויותר ממה שהאירו כל אחד בפני עצמו, עוד זאת הפליאו בעמידתם האיתנה והמשותפת על משמר העיר, תוך שהם נוחין זה לזה בהלכה, נוטלים רשות זה מזה ונותנים רשות זה לזה.

תלמידו המובהק של מרן הגר"ש וואזנר וחבר בית דינו, יבלחט"א הגאון רבי משה שאול קליין שליט"א מבקש להשליך נקודות אור על דרכם המשותפת של שומרי העיר

שהיו לה כל מיני היתרים, והם סברו בכל תוקף שהדבר אסור, ואז יצאו יחדיו במחאה כנגד זאת. ליזכותם גם נזקפות תקנות הצניעות שדאגו לתקן לחנויות הביגוד בעיר. ודאגו לתקן תקנות שלא ימכרו דברים פסולים, ועד היום התקנות הללו קיימות ושומרות ומגינות על העיר כולה".

הגרמ"ש שליט"א נזכר ומזכיר את כוח שקידתו של מרן הגר"נ ועיונו הבלתי פוסק בתורה:

"ככל שמדברים על כוחו של רב פוסק, וקווי הדמיון בין פסיקתם של הני תרי גדולי העיר, ניתן לומר ששקיעותם בתורה היא זו שהיתה מנווטת את כל מהלכיהם. אצל מרן הגר"נ שקיעות ובתורה היתה לשם דבר. כוח הריכוז שהיה לו בלימוד ובכל דבר, היה עצום ומופלא. היתה לי קביעות פעם בשבוע לשאול את מרן הגר"נ שאלות בהלכה, ולא אחת הייתי נכנס למעונו, והייתי עומד לידו במשך זמן מה, וחיכיתי שיתפנה מלימודו כדי שאוכל לדבר עמו, אך הוא לא שם לב לכך כי היה שקוע רק בלימוד, ולקח כמה דקות עד שבכלל שם לב לעמידתי לצידי.

"גם כשמדובר על זמן השינה שהיה נצרך למנוחתו, הוא היה יכול לישון במשך כמה דקות שהוא שיער קודם לכן שבדיוק לזמן זה הוא נצרך למנוחתו, ולאחר מכן הוא היה מתעורר מיד. בני הבית סיפרו

הגרמ"ש מבקש להפנות את המבט לקשר ההלכתי והאישי בין מרנן זצוק"ל: "הם החשיבו רבות זה את זה, והרבה שאלות נשלחו ובאו מהכא להתם ומהתם להכא. את ענוותנותו הגדולה של מרן הגר"נ קרליץ זצוק"ל, ראינו כמה פעמים, כאשר ישב עם מו"ר בעל 'שבט הלוי' זצוק"ל, ומו"ר חיווה דעתו להלכה שלא כדעת רבי נסים, היה מרן הגר"נ לרוב מבטל את דעתו מפני כבודו של מרן הגר"ש".

[מהגרי"מ הכהן רובין שליט"א מו"ס 'מראה כהן' שמענו, שמרן הגר"נ זצוק"ל עבר על הלכה מסויימת בגליונות הספר 'מראה כהן', והעיר שלדעתו הלכה זו לא נכתבה כראוי, ומדברי החוות דעת יוצא דין אחר. לאחר דו"ד אמר מרן הגר"נ זצוק"ל 'בא נראה מה אומר מרן הגר"ש וואזנר בסוגיא זו', ואז קם ממקומו וניגש לארון הספרים להוציא את ספר 'שבט הלוי' ולמד את הענין תחילה, וסיים אומר 'אם מרן הגר"ש וואזנר מבין כך את דברי החוות דעת, אזי אתה יכול להשאיר את הדברים כמות שהם'. ב.ה.]

"הם גם זכו לעשת תיקונים רבים וגדולים, ולתקן יחדיו גדרים ותקנות בעיר, כגון כשהוצרכו לקבוע שלא לבנות בתים גבוהים מאד בעיר, כדי שלא יבואו להשתמש במעלית שבת, הם ישבו על המדוכה ועשו כל תקנה במחשבה תחילה איך לקבוע זאת וכיצד יתקבלו הדברים כראוי להלכה ולמעשה. כך הם עמדו יחדיו על משמר השבת בעיר, ואני זוכר שהיה מי שנראה נוסע עם קלנועית בשבת

משכורת מהעירייה, בהיותו רב ואב"ד בקהילתו, הוא הפסיק לקחת את הכסף מהכולל, באמרו שמעתה הוא אינו צריך יותר לאותן מעות.

"קשה לתאר את עוצם גדלותו של מרן הגאון רבי נסים קרליץ זצוק"ל", פותח הגרמ"ש שליט"א. "הוא היה איש האשכולות, היו בו מעלות רבות ומגוונות, אבל אם רוצים להגדיר את מהותו המיוחדת שאפיינה את אישיותו בכל הליכותיו, אפשר לומר שהיה כל כולו בטל לרצון ד' יתברך, והביטוי 'אני' לא היה קיים אצלו כל ימיו, וכמאמר המשנה באבות 'בטל רצונו מפני רצונו'. ניתן אף להוסיף, שלא רק שלא ביטל רצונו, אלא שלא היה קיים אצלו כל ימיו, וכמאמר המשנה באבות 'בטל רצונך מפני רצונו'. ניתן אף להוסיף, שלא רק שלא ביטל רצונו, אלא שלא היה לו רצון אחר כלל זולת רצון ד' כל ימיו, ובזה היה דומה להנהגתו של מו"ר מרן בעל השבט הלוי זצוק"ל.

"כדי לבאר זאת יותר, ראוי לומר עליו את שפתח הרמ"א בתחילת ספר אורח חיים, 'שויתי ד' לנגדי תמיד זה כלל גדול בתורה ובמעלות הצדיקים ההולכים לפני האלוקים', ויש להעיר מדוע פותח הרמ"א את ההלכות הנהוגות באורח חיים בדבר זה, והרי מעלת שויתי ד' לנגדי תמיד, היא דרגה גבוהה שקשה להגיע אליה, ואין הדבר מתאים שיתחילו את השו"ע בדבר כה קשה, והיה צריך לכתוב זאת בסוף דברי השולחן ערוך.

"אלא שבאמת ישנן שתי דרכים איך ראוי ללמוד שולחן ערוך להלכה, אך אפשר ללמוד את השולחן ערוך שהאדם צריך לעשות מצוה זו או הנהגה זו. אך אפשר ללמוד את השולחן ערוך מתוך גישה שהקב"ה הוא זה שאומר תעשה מצוה זו או תנהג הנהגה זו, והקב"ה הוא האומר אל תעשה דבר זה. וזהו שבא הרמ"א לומר בתחילת דבריו, שהשולחן ערוך אינו ספר הלכות וחוקים גרידא, אלא הוא בא ללמד איך צריכים ללמוד אותו, בצורה כזו שיזכור תמיד מי הוא המצוה לעשות כן, ומי האוסר לעשות כן, ואז יוכל לקיים את דברי השולחן ערוך כהלכתו.

"המיוחד שראינו אצל מרן הגר"נ זצוק"ל, שכל ימיו עמד לנגד עיניו מה רצון ד' יתברך בכל דבר, והיה פוסק לעצמו בכל דבר שבענין מסויים זה רצון הקב"ה שאעשה, ובענין אחר הקב"ה אינו רוצה שאעשה כן, וזוהי הכוונה שעמד לנגדו כל העת 'שויתי ד' לנגדי תמיד'.

"זו גם הסיבה שאצל מרן הגר"נ זצוק"ל הבית היה הפקר לכל, הוא היה פתוח לשאול שאלות בכל שעות היממה, ורבים הגיעו לדפוק על דלת ביתו לשאלו בדבר הלה והוראה. והנה, בעינינו ראינו שהוא היה בקיא בכל חלקי התורה, ועליו ניתן להמליץ את הנאמר במסכת נדרים על הנאמר 'ומדבר מתנה וממתנה נחליאל ומנחליאל במות', כיון שעושה אדם את עצמו כמדבר שהוא מופקר לכל, תורה נתנה לו במתנה, שנאמר וממדבר מתנה".

(מתוך מוסף 'שבת קודש' יתד נאמן' חשון תש"פ)

שכל אימת שהיה מניח רשו על המיטה היה נרדם מיד, ומתעורר בזמן שקבע לו.

הכל ידעו גם על נקיטתו וישרותו, ומידותיו הטובות וכוח סבלנותו וענוותנותו. היו כמה פעמים שזכה לקיתונות של גידופים וחרפות ממרי נפש, והוא היה שומע ושותק וניכר כמה רחמים היה לו עליהם. "אך כל זה היה רק כשהדבר נוגע לעצמו ולכבודו. אבל בכל דבר שהיה נוגע לכבוד שמים, הוא היה יכול לצעוק בתקיפות על כך, ומיד לאחר מכן כבר לא היה ניכר עליו דבר. בזה, קיים הוא במלואו את ציווי התורה 'לא תגורו מפני איש', ולא מפני שהוא היה גיבור, אלא מחמת שלא ראה לפניו אלא רק מהו רצון ד' יתברך, וכל הדברים האחרים סביב לא עניינו אותו כלל. ולכן לא רק שלא נרתע מפני אדם עשיר או בעל כוח, אלא אף מפני ראשי ישיבות ואנשים נכבדים וכדומה, שבאו לעיתים לפניו בנידונים שונים, היה אומר את האמת בכל דרך בצורה פסוקה ואחרתית.

"סיפר לי הדיין רבי יהודה סילמן שליט"א, שפעם באחת הישיבות שהיו להם עם הרבנים בנושא מסויים, אמר אחד הנוכחים דבר בשם מרן החזון איש, שלא היה נראה למרן כדבר נכון, הוא התחיל לצעוק - 'זה שקר, החזון איש מעולם לא אמר כן!' גם אני ראיתי עובדות מעין אלו, אך חובה לציין, שניכר היה שזהו כעס הפנים, ולא כעס הלב".

עניו מכל אדם

דבר ייחודי נוסף שראו בדמיון ההתנהלות של שני הפוסקים הגדולים הללו, היתה הרגישות שאפיינה אותם בהתנהלות עם הזולת באופן מדוקדק.

אצל מרן הגר"נ, לא רק שהיה כולו מציאות של תורה, אלא ראו בו עד כמה מידותיו היו מופלאות ממש. היו באים אליו רבים להיוועץ עמו בענייני שלום בית, והוא מעודד לא דחה איש והיה משקיע בכך זמן רב. באחת הפעמים הוא הטריח עצמו והגיע עד לאשה מסויימת לבקש ממה שתסכים לדבר מה, שהוא סבר שיוכל להביא לפתרון בבעיית שלום בית שנקרתה לפניו. שאלו אותו מקורביו, מדוע הוא צריך לטרוח ללכת עד לביתה, ומדוע הוא אינו קורא לה לבוא אליו? והוא ענה בפשטות: כיוון שאני מקש ממנה דבר שהוא קשה ליישום, אם אני אטריח ואלך אליה בעצמי, ואלי היא תשמע יותר ותסכים לכך, ונצליח להשכין שלום בבית זה.

כולם יודעים כמה היו שני הגדולים הללו בגדר 'עניו מכל האדם' אך רש"י אומר עניו - סבלן. רק כך ניתן להבין כיצד היה אדם שאינו בריא בנפשו שלא היה לו מקום לישון, ובני ביתו לא רצו להכניסו לביתם, ותוך זמן מועט הוא מצא את מקומו בביתו של מרן הגר"נ זצוק"ל, ולא ליום-יומיים אלא ליזמן רב ממש עד שהתחזק והיה לאיש.

הנקיות שלו בענייני ממון היתה מיוחדת מאד, מעולם לא עלה על דעתו לקחת כסף מחמת שירות עשה למישהו, וזאת אף בזמנים שהוא היה דחוק מאד. וכבר נודע שכשראש כולל חזו"א השקיע הוא בכך הרבה מזמנו, הן במסירת שיעורים והן בנתינת מילגות לאברכים, והיה מקבל על כך כסף מהכולל, אבל כשהתחילו לתת לו

ותרעש הארץ "איפה יוסל'ה", הדתיים גונבים ילדים. היו כמה ימים שהילד התחבא גם במעונו של הסטייפלר, שהביא אותו עימו לבית הכנסת לדרמן להתפלל [אני זוכר את הפרטים]. חיפשו וחיפשו. מה פירוש חיפשו? ממש לא יכלו לעבור ברחובות ארץ ישראל מרוב להט וסערה שלא היתה מעולם. חיפשו בבני ברק, בחיפה בירושלים, איפה לא, שומו שמים מה שהיה! "איפה יוסל'ה?"

הגה"צ רבי ראובן קרלנשטיין זצ"ל - אתה עושה פה - ומצליח שם, במקום אחר

"ויקם משה וילך אל דתן ואבירם וילכו אחריו זקני ישראל" (במדבר ט"ז, כ"ה)
בשכר שהשכים משה לפתחם - זכה להצילם

רש"י הקודש ביאר, מדוע משה רבינו ע"ה הלך אחריהם? - "כסבור שישאו לו פנים". היה לו רצון להציל אותם ברגע האחרון, חשב לעצמו שאם יבוא במיוחד אליהם, תהיה להם 'אביסל'ע דרך ארץ'. כי לפני כן הוא שלח לקרוא לדתן ואבירם והם הגיבו: "לא נעלה", וחשב שמה שאמר יבוא בעצמו, אולי ואולי.

בסופו של דבר מה היה איתם? "ודתן ואבירם יצאו נצבים פתח אהליהם ונשיהם ובניהם וטפם". וברש"י: "יצאו בקומה זקופה, לחרף ולגדף".

השאלה הנשאלת, הרי חייו של משה רבנו ע"ה היו מדודים ושקולים למען הכלל, כל שניה מחושבת. והנה משה איש האלוקים קם והלך לדתן ואבירם האם פעל במאמץ הזה? האם תרם משהו בהליכה זו? התשובה לכאורה: גארנישט מיט נישט - כלום! הוא ניסה, רצה, אך לא הצליח לפעול מאומה. ליבם של החוטאים הללו נשאר קשה כאבן, ואז הם אבדו מהעולם הזה ומהעולם הבא - "ויאבדו מתוך הקהל".

אמנם, כאשר נעיינ במדרש נראה, כי "בשכר שהשכים משה לפתחם זכה להציל ארבעה צדיקים מדינה של גיהנום, ואלו הם: שלושת בני קרח ואון בן פלת" [ולא קשה ממה שאמרו חז"ל: "און בן פלת אשתו הצילתו" כי כידוע זה וזה גורם].

ברגע האחרון ממש, כאשר אפילו בפה כבר לא יכלו לשוב, בשניה האחרונה, "רחש לבם דבר טוב", ואז "מקום התבצר להם".

איך באמת התנהלה החזרה בתשובה שלהם, הרי הם היו עם קרח? חז"ל מגלים ומספרים לנו.

בעיצומה של המחלוקת בתוך האש הסוערת, הם ישבו ביחד עם אביהם קרח, והנה משה רבינו ע"ה בא, "השכים לפתחם". באותו רגע חשבו בני קרח לעצמם: מה עושים עכשיו? אם נעמוד לכבוד ושל משה רבנו, זו פגיעה באבא, והתורה אמרה: "כבד את אביך ואת אמך". מאידך גיסא, לא לקום - וכי אפשר?! חשבו לכאן ולכאן ...

התגברו על עצמם וקמו לכבודו של משה. "באותה שעה רחש לבם לתשובה".

מה הכונה? הם עדיין לא שבו בתשובה, כי אם שבו - מה חיפשו בגיהנום. אלא שהמעשה של ההתגברות על היצר הרע, המצוה הזאת - נתנו להם את הכח לאחר מכן לחזור בתשובה.

"התבצר להם מקום בגיהנום", ואז בגיהנום הם שרו: "למנצח לבני קרח מזמור". כך הם זכו וניצלו לפני הרגע האחרון. האמת, כי גם קרח נזכר בסוף, וקרא: "משה אמת ותורתו אמת", אבל זה כבר היה אחרי הרגע האחרון...

הנה, משה רבנו ע"ה בהליכה זו הציל ארבעה צדיקים מדינה של גיהנום: שלושת בני קרח ואון בן פלת.

מוראדיג!

זאת עלינו לדעת, ולידע ולהודיע, כי כך מתנהלים הדברים ברוחניות. אתה עושה פה - ומצליח שם, במקום אחר.

כח התפילה

אנו לא יודעים איך הדברים מתנהלים בדיוק, אבל באבות דרבי נתן כתוב: "יש תפילה שמועלת אחרי מאה שנה". אתה מתפלל ונראה שהתפילה אינה עוזרת ולפתע, בעתיד הרחוק, יש תועלת והצלחה.

הסטייפלר זי"ע היה אומר: רואים 'בעלי תשובה' שלא רק הם היו חילונים, אלא גם אבא ואמא שלהם היו חוטאים לה', אך הם שבו בתשובה. הכיצד? הדמעות של הסבתות הועילו לאחר עשרות שנים

הנכד. הם לא היו צריכים אותו כל כך, כמו שרצו להדיחו מעל ה' יתברך.

הסבא החביא אותו, ותרעש הארץ "איפה יוס'ה", הדתיים גונבים ילדים. היו כמה ימים שהילד התחבא גם במעונו של הסטייפלר, שהביא אותו עמו לבית הכנסת לדרמן להתפלל [אני זוכר את הפרטים]. חיפשו וחיפשו. מה פירוש חיפשו? ממש לא יכלו לעבור ברחובות ארץ ישראל מרוב להט וסערה שלא היתה מעולם. חיפשו בבני ברק, בחיפה בירושלים, איפה לא, שומו שמים מה שהיה! "איפה יוס'ה?". כמדומה שבתופה מסויימת העבירו אותו לצרפת, שם הוחבא.

בסופו של דבר הוא נמצא ונלקח לבית הוריו. מה היה סופו באופן אישי? כלום. השקיעו למען הרוחניות שלו הרבה מאד, ורבות סבלה היהדות החרדית בגינו. [אולי הוא עוד ישוב בתשובה בזקנותו] ובסופו של דבר לא הצלחו. נכון.

אבל, האם מישהו מהיושבים כאן זוכר מתי היתה פתיחת התקופה של "בעלי התשובה"? תנועת התשובה קמה גם ניצבה אחרי הימים ההם.

אולי אפשר לומר כנ"ל, כי באופן ישיר אכן לא פעלו כלום לגבי יוס'ה, אבל במקביל - אלפים ורבבות נהיו בעלי תשובה בזכות המעשים שנעשו למענו.

(מתוך הספר 'יחי ראובן')

הסטייפלר זי"ע היה אומר: רואים 'בעלי תשובה' שלא רק הם היו חילונים, אלא גם אבא ואמא שלהם היו חוטאים לה', אך הם שבו בתשובה. הכיצד? הדמעות של הסבתות הועילו לאחר עשרות שנים.

כך גם במעשים. אדם עושה מעשה שלכאורה אין בו כלום, כמו המעשה של בני קרח שקמו לכבודו של משה, ולא היתה תוצאה מידית ממנו כי נשאר ברשעותם באותה שעה, וכמו כן מעשהו של משה רבנו ע"ה, שהיה אפשר לחשוב כי לא פעל שום דבר בהליכתו, אבל חז"ל מלמדים אותנו שבשכר הליכתו פעל אצל אחרים. כך גם לענין כח התפילה: גם אם נראה לכאורה שאין הצלחה, ולא רואים שהתפילה נענתה, אין זו ראייה שהתפילה לא התקבלה, כי "יש תפילה שמועלת אחרי מאה שנה".

עיקר ההצלחה - בשמי שמים

הבריסקער רב זצ"ל שאל פעם: כתוב בתורה שהמלאך אמר ליעקב אבינו: "כי שרית עם אלוקים ועם אנשים ותוכל". מבאר רש"י, מי זה אלוקים? זה המלאך. ומי האנשים - עם לבן ועשו.

נשאלת השאלה, בשלמא עם המלאך ועם לבן הוא כבר הצליח וניצח, אבל עם עשו הלא עדין לא נפגש, כי הפסוק הזה נאמר מעט לפני הפגישה עם עשו, כאשר היה עם המלאך שנאבק עמו עד עלות השחר

אמר ההייליגער רב מבריסק זצ"ל, מה שרואים כאן בעולם, זה כלום. המקום שבו מתבצעת ההצלחה והניצחון הוא שם, בשמים. והנעשה כאן, בעולם המעשה, הוא הביטוי החיצוני בלבד שמגיע אחרי שההצלחה מתבצעת שם. לכן, כאשר יעקב אבינו ע"ה ניצח את שרו של עשו בשמים, ממילא כבר עשו נוצח. גם אם שפזית, בעולם המעשה, זה עדין לא התבצע, אבל הוא כבר אחרי הניצחון.

כך גם לענייננו: לפעמים פיזית לא רואים הצלחה בדבר מסויים. אבל אם הפעולות הטובות שאדם עושה מתוך מסירות ומאמץ מתקבלות ועולו לרצון לפני אדון כל, ושם בשמי שמים יש לו הצלחה - הרי שכאן יראו את ההצלחה באלף צורות אחרות, או לאחר זמן בכפלי כפליים.

פרשת יוסלה שוחמכר

לפי עשרות שנים היתה פרשיה ידועה עם יוס'ה שוחמכר. הוריו נהיו חילוניים, והילד גדל אצל הסבא שלו - יהודי ירא שמים חסידי. הם, ההורים, ביקש ואותו חזרה אליהם. הסבא הבין כי בבית הוריו לא ישאר זכר מהיהדות שלו, וניסה למנוע מהם לקחת מידי את

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

כאשר הגיעה פרשת קרח, הדרשן דן התעורר לתחיה. הוא דרש נפלא, והאנשים הנהנים גמלו לו בעין יפה. בשבת שלאחר מכן וגם בשבת אחר כך - עדיין היה ריחו של קרח מרחף באוויר, ודרשנינו מצא דרך לקשר אותו לעניין, והרוויח יפה. הבעיה התעוררה, כאשר הקהל שנהנה מן הדרשות הקודמות, החליט להזמין אותו לדרוש כמה חודשים לאחר מכן...

מאוצרותיו של הגאון רבי ראובן אלבז שליט"א

"יִקְחָה קֶרַח" (במדבר ט"ז, א')

העבירה נשארה עד ימינו...

כתב רש"י: "פרשה זו יפה נדרשת במדרש תנחומא", מדרשים רבים מובאים בעניין קרח. וטעם הדבר - אומר ריש גלותא דבבל, ה"בן איש חי", בדרושים: לפי שפרשת קרח מדברת על ענין המחלוקת, ובכל דור ודור נמצאים בעלי מחלוקת, ונקט בדווקא לשון הוזה - "נדרשת", כיון שעבירה זו נשארה עד היום הזה. כמו שרמזו זאת בפסוק "ובני קרח לא מתו". יש שבארו בכוונת רש"י, שאין פשט והבנה במחלוקת זו אלא רק דרש, שכן על פי השכל הפשוט והישר, לא ברור מדוע ירצה אדם אשר יש לו הכל, להביא עצמו ואת הסובבים אותו לאבדון...

דרשן שהכיר את קרח בלבד

בדרך בדיחותא, מספרים על דרשן אחד שהיה בקי גדול בדרשות פרשת קרח, שמע את כל המעשיות ולמד היטב את המדרשים, אולם הידע שלו התחיל והסתיים בפרשה זו. יותר מכך לא ידע מאומה. בזמנם היו הדרשנים דורשים, וכל האנשים הבאים לשמוע את הדרשה נהגו לתת סכום מסוים לדרשן, אשר ממנו הייתה פרנסתו. הדרשן היה הולך מעיירה לעיירה, דורש את דרשתו ומרוויח פרוטות אחדות, שמהן התפרנס.

כאשר הגיעה פרשת קרח, הדרשן דן התעורר לתחיה. הוא דרש נפלא, והאנשים הנהנים גמלו לו בעין יפה. בשבת שלאחר מכן וגם בשבת אחר כך - עדיין היה ריחו של קרח מרחף באוויר, ודרשנינו מצא דרך לקשר אותו לעניין והרוויח יפה.

הבעיה התעוררה, כאשר הקהל שנהנה מן הדרשות הקודמות, החליט להזמין אותו לדרוש כמה חודשים לאחר מכן. הדרשן כמובן לא רצה להחמיץ הזדמנויות, אך מה יעשה? מה כבר ביכולתו לדרוש?! לקח האיש את המגבעת שלו, והניחה במקום מסתור - על כסא שעמד בצד. כאשר הגיע זמנו לדרוש קם ממקומו, והחל לחפש את המגבעת כדי להניחה על ראשו. חיפש פה וחיפש שם, אך המגבעת איננה. "היכן המגבעת שלי?" - שאל האיש בקול - "לפני זמן מה היתה

מונחת אצלי וכעת איננה, נבלעה כמו קרח ועדתו באדמה!... ואם כבר הזכרנו את קרח, מורי ורבותי, נדרוש עליו מעט...", וכך פתח ודרש את אחת מדרשותיו על פרשת קרח באזני הקהל המתמוגג...

הגמרא (סנהדרין קי ע"א) דורשת: "כל המחזיק במחלקת עובר בלאו, שנאמר: 'ולא יהיה כקרח וכעדתו'". מכאן שכל אדם העוסק במחלוקת ומריבה נכשל בלאו מן התורה.

לפעמים מתגלע סכסוך בין שני אנשים. כאשר פונים לאחד הניצים ומדברים על לבו: "שמע, למה לך לריב, הבה ותתפייס עם עמיתך ותשלים אתו!". האיש מחזיק במחלוקת בכל עוז ומכריז בתוקף: "לא! בשום פנים ואופן, אחרי מה שהוא עולל לי, לא אסכים למחול לו בעד כל הון שבעולם!". ברם על אדם זה לדעת, כי הוא עובר בכל רגע על לאו מפורש מן התורה של "ולא יהיה כקרח וכעדתו".

אנו מצויים לסלק את השנאה, הקנאה והתחרות ככל שנוכל, ולנטוע שלום, להרבות אחווה בעם ישראל. בכך נגרום שמחה לבורא העולם, השונא את המחלוקת ואוהב את השלום.

המגיד רבי אלימלך בידרמן שליט"א, סיפר מעשה יוצא דופן שאירע בעיר הקודש ירושלים:

יהודי ירא שמים, התכונן לערוך ברית מילה לבנו בשעה מוקדמת, ביום טוב ראשון של חג הפסח. האיש השכים קום, פנה לשטיבלאך

והצטרף למניין מוקדם ומצמצם, שעליו נמנו שניים-עשר מתפללים בלבד.

התפילה התנהלה כסדרה, עד לאחר חזרת הש"ץ ואמירת ההלל. והנה הגיעה עת מכירת העליות. הגבאי נעמד על יד הבימה, ופתח בהכרזה חגיגית על מכירת עליית כהן, כשהוא מציע מחיר פתיחה זול, עקב מעוט המתפללים. אולם קולו היה כקורא במדבר. איש לא נענה לקריאותיו הנלהבות ואף אחד מהמתפללים לא שעה להצעה לזכות בעליה לתורה. תוך כדי רגעי המבוכה, חשב בעל הברית לעצמו: "כיצד זה יתכן שאיש לא קונה עליה, הרי יש בכך זלזול עצום בכבוד התורה!"

האיש היה דחוק בפרנסתו, ומה גם שבאותה עת היה עליו לשלם את הוצאות הברית של הרך הנולד, ואת החובות הכבדים שהשתרגו על צווארו מנישואי צאצאיו הקודמים. אולם למרות זאת הדהד קולו בבית המדרש: "חמישה שקלים!" למותר לציין כי איש לא הוסיף על הצעתו והגבאי מיהר להכריז "זכה!", ולעבור למכירת העליה הבאה. איכשהו נמכרו שאר העליות בסכומים מגוחכים, והציבור ניגש להוציא את ספר התורה מההיכל. מאחר שבין המתפללים לא נמצא כהן, פנה בעל הברית לגבאי, וביקש ממנו לכבד בעליה את אחד הנוכחים, שישב חרש בפאתי בית המדרש. היה זה זקן בן שבעים וחמש, גלמוד ובודד שחי בגפו. איש לא דיבר איתו ואף אדם לא עודד את רוחו הנכאה.

"יעמוד רבי פלוני בן פלוני!"

הקשיש המדוכדך, ששמע את שמו ושם אביו, התנער ממקומו, פסע בכבדות לעבר הבימה, וברך בקול רפה את ברכות התורה. בדרך כלל נהוג שאדם שקונים עבורו עליה לתורה, ניגש לאחר מכן לברך את האיש שזיכהו במצוה. אולם הזקן שפוף הרוח, לא פנה אל הקונה ולא טרח להודות לו ולו במילה אחת. בעל הברית מעט התפלא על אי תגובתו ורוב אדישותו של הזקן, אבל הוא לא התחרט על מעשהו ואמר לעצמו: "הרי מדובר ביהודי מסכן וערירי, אני באמת לא זקוק לתודה, העיקר שעלה בידי לזכות אותו במצוה, ולהפיג ולו במעט את שגרת יומו האפורה!"

חודש ימים חלף, והנה מצלצל מכשיר הטלפון בביתו של אבי הרך הנולד, שניגש להרים את השפופרת. "שלום עליכם", נשמע קול סדוק מזקנה מעבר לקו, "מדבר היהודי שקנית לו עליית כהן, ביום טוב ראשון של פסח. הייתי מעוניין לשוחח עמך פנים אל פנים, היכן אוכל לפגוש אותך? דע לך כי כאשר שמת לב לנוכחותי וכבדתי בעליה, הרגשתי כאלו החיית אותי. חשבתי שנשכחתי כמת מלב, הייתי ככלי אובד, אף אחד לא הסתכל אלי, אף אחד לא התעניין בי, חשבתי שאיש לא יודע שאני קים בעולם, והנה פתאום מישהו ממכד אותי בעליה, ממש החיית את נפשי!"

"מה שלומך?", המשיך הזקן בדבריו הנרגשים, "איך אתה מרגיש,

איך אתה מסתדר, איך המשפחה, ברצוני להכיר אותך יותר לעומק, שמעתי יש לך בחדר ה' תשעה ילדים!"

"אכן כן, ברוך ה', שיחיו!", השיב האיש תוהה להיכן חותר בן שיחו בדבריו.

"הייתי רוצה לדעת איך אתה מסתדר?", שאל הקשיש.

"ברוך ה'!", הודה אבי התינוק, "במהלך החורף האחרון חיתנתי שני ילדים, ברוך ה', כך שאני כבר בעל חוב גדול, ולחובות אלו הצטרפו הוצאות הברית, וקניית מצרכי המזון עבור חג הפסח, אבל אני לא דואג, הקב"ה ישתבח שמו עזר ועוזר!"

השיחה הנרגשת הסתיימה, לא לפני שהשניים קבעו להתראות פנים אל פנים למחרת היום. יום חלף בעוד היהודי תוהה מה רוצה ממנו הזקן הבודד, ולשם מה הוא כל כך משתוקק להיפגש עמו. סקרנותו לא ארכה זמן רב. בפגישה המיועדת שלף הקשיש מכיס חליפתו שקית קטנה, והושיט אותה למיטיבו בחיך. "ראה, אני רוצה לזכות לתמוך ביהודי כמוך שבאמת זקוק לכך, זה בשבילך!"

"לא! חלילה וחס!", נרתע היהודי, "האם אתה נותן לי תמורה בעד המצוה שקיימת?!"

"לא ולא!" מחה הזקן, "אתה החיית את נפשי ועשית מצוה גדולה ושכרך ישלם מעם ה', אבל עכשיו גם אני רוצה לקיים מצוה ולסייע לך מעט, ובפרט שאתה בעל חוב לאחר שזכית להשיא שניים מצאצאך!"

באין בררה, נטל היהודי את השקית ונפרד מהזקן בתודה ובידידות. כשהגיע לביתו, פתח השקית ורוקן את תכולתה על השלחן. לתומו היה סבור כי מן הסתם הזקן העניק לו כמה שקלים כתשורה. אבל לאחר שסיים למנות את השטרות, גלה כי הקשיש הערירי נתן לו פי עשרת אלפים ממה שהוציא עבור העלייה. הוא קנה את העלייה בחמשה שקלים בלבד, וכנגד זה העביר הזקן לידי חמשים אלף ש"ח טבין ותקילין...

הגמרא (סכה מט ע"ב) אומרת: "גדולה גמילות חסדים יותר מן הצדקה, שנאמר: 'זרעו לכם לצדקה וקצרו לפי חסד'. אדם זורע - ספק אוכל ספק אינו אוכל, אדם קוצר - ודאי אוכל. ואמר רבי אלעזר, אין צדקה משתלמת אלא לפי חסד שבה, שנאמר 'זרעו לכם לצדקה וקצרו לפי חסד'."

לפעמים עושה אדם מעשה חסד פעוט, פעולה קטנה שכמעט אינו מקדיש לה מחשבה, אך בפועל היא מרוממת לב שפלים ומחיייה לב נדכאים. מעשה חסד קטן מסוגל לבנות עולמות ולהרבות אהבה ואחוה בכלל ישראל. זהו שנאמר: "זרעו לכם לצדקה קצרו לפי חסד" (הושע י, יב). כלומר: כאשר אדם עושה צדקה עם רעהו, הוא לא מקבל את שכרו על פי הפעולה הקטנה שביצע, אלא קוצר את פרי עמלו לפי התולדות הברוכות שהשתלשלו ממעשהו.

(מתוך הספר 'משכני אחרך')

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?
שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

בזמנו התרחש מאורע שהרעיש את העולם. כשהייתי ילד, התפרסמה העובדה ששני גדולי הדור מארצות הברית עומדים להגיע לארץ ישראל: הרבי מסאטמר ומרן הגאון רבי אהרן קוטלר זצ"ל. כל הארץ רעשה לכבודם. כולם רצו לחזות בזיו פניהם של מאורי הדור. שניהם הגיעו לארץ באותו מטוס, ומחמת אותה סיבה: הבחירות שעמדו להתקיים בארץ הקודש

מאוצרותיו של הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א

"ויקח קרח" (במדבר ט"ז, א')

אחד הדברים שהכי צריך להזהר מהם בהקשר של מחלוקת, הוא הזהירות בכבודם של גדולי ישראל. הדבר אף נכנס תחת ההגדרה של אחד מיסודות עמנו - "אמונת חכמים".

בואו נתבונן. נחשוב על ששת ימי בראשית: כל העולם עומד לפני ההשלמה של הבריאה. מליוני צמחים, הרים וגבעות, חיות ובהמות ומגוון יצורים, כשבראש ניצבת הבריאה החשובה ביותר - האדם. הקדוש ברוך הוא מסיים לברוא את עולמו המופלא, וכל הבריאה הזו עומדת לפני הפרסום העצום של כבוד שמים המוטל על האדם.

אבל לא, לא הכל מוכן. אני זוכר כיצד אבי מורי זצוק"ל היה מתאר לנו זאת, כיצד כל הבריאה נעצרת. הוא המתיק בלשונו לתאר בציוריות כיצד חוה כבר רוצה להדליק נרות שבת, אבל אדם הראשון אומר לה: "רגע, יש עוד דברים נצרכים שעוד לא נבראו, הבריאה עוד לא הושלמה".

מה עוד צריך להיברא? המשנה במסכת אבות (ה,ו) מביאה רשימה של עשרה דברים שנבראו בערב שבת בין השמשות, והראשון מביניהם הוא 'פי הארץ'. הבריאה המיוחדת שנועדה לבלוע את קורח ועדתו, אלפי שנים מאוחר יותר.

ההבנה בכך היא, כי אחד מיסודות האמונה של כלל ישראל היה תלוי כאן על הכף, והיה צריך לקבוע בצורה חדה וברורה את גנותו של קורח לעד, ולעומתה את מעלתם של גדולי ישראל ומנהיגי העם לדורי דורות. האמונה בתורה, ואפילו כל התכלית של הבריאה - תלויים באמונת חכמים! מבהיל על הרעיון.

בואו ונראה עד היכן מגיעה חשיבותה של אמונת חכמים. ישנו מעשה שמובא בקדמונים (יעוין שמות רבה נא, ובשינוי כמה פרטים - כפי שמובא כאן - במדרש עתיק על "ח ברכות שנתגלה לאחרונה), אודות גמר מלאכת המשכן וחשבון המלאכה.

התורה הרי מפרטת בארוכה את כל המומן שנתרם למלאכת המשכן ולאן הלכה כל פרוטה ופרוטה. משה רבינו לא רצה לתת שום פתח למלעיזים. אבל כשגמר משה רבינו את החשבון, ראה שחסר בחשבון אלף שבע מאות שבעים וחמישה שקלים.

התחילו מיד המרננים ללחש ולומר "אהה, הנה תפסנו אותו שהוא לקח

לעצמו מנדבת המשכן... התחילו ווי המשכן לצעוק מאליהם: "ואת האלף ושבע מאות וחמישה ושבעים עשה ויום לעמודים" (שמות לח, כח). הווים היו מוסתרים בתוך עמודי המשכן עצמם ולא ראו אותם, ולכן הם נשמטו מהחשבון, ובדרך נס הם מנעו את טענות המלעיזים.

עד כאן דברי הקדמונים. מה שנוגע אלינו הוא, 'האליהו רבה' (אורח חיים סא, ה) שמביא בשם ספר 'המנהיג', חכם מתקופת בעלי התוספות, כי הסיפור הזה הוא הסיבה לכך שתקנו להגיד כל יום אחר קריאת שמע אמת ויציב, שיש בו חמישה עשר ווי"ן, זכר לאותו חשד שהופרך.

לאחר האמונה בבורא יתברך וקבלת עול מלכות שמים, תקנו לנו חכמינו גם ליזכר כל יום את האמונה במשה רבינו, ולשנן את הידיעה וההכרה המוחלטת בחשיבותה של אמונת חכמים!

חשיבותם של הדברים בדורינו השפל היא לאין ערוך. דיברנו על נוראות ענין המחלוקת עצמה, אבל בתוך זה צריכה לבעור כלהט החרב המתהפכת הזהירות מפגיעה בכבודם של גדולי התורה!

ראיתי מאמר נוקב של אחד מגדולי ישראל, בו הוא כותב כי אין זו חכמה שאדם ילמד זכות על רבו, וכל מה שרבו יעשה יהיה קודש קדשים. החכמה היא לנהוג כן כלפי רב שאתה לא אווז איתו, והוא מתנגד לשיטה שלך - ובכל אופן אתה יודע שהוא גדול הדור, ונזהר בכבודו.

רבי יהונתן אייבשיץ, בספרו 'יערות דבש' (חלק ב, דרוש ח), מביא הבחנה חריפה כיצד יכול האדם לדעת האם המחלוקת שלו היא לשם שמים: אם רואים כי הידידות שלו עם נשוא המחלוקת נשארה אותו דבר, ורק קיים ויכוח בנושא מסוים, זוהי מחלוקת לשם שמים, וזו מעלה

מסוים בבני ברק והיה שם רעש גדול, צעקות וקולות ריב. היינו ילדים קטנים, ואבא תפס אותי ואת אחי והחל פשוט לרוץ מהאזור. "זה מטמא! מחלוקת מטמאת והורסת! אסור להיות במקום כזה!"

ראיתי מובא בספר זכרונות מהגאון רבי חיים קרייזוויטסה זצ"ל, רבה של אנטוורפן, כי כאשר הגיע פעם לביקור בעירו הגאון רבי נתן געשטטנער זצ"ל, בעל ה'להורות נתן' ורב קרית 'אגודת ישראל' בבני-ברק. רבי חיים קיבל את פניו בכבוד רב, ובדרשה שנשא לכבודו אמר את הדברים הבאים:

הגמרא במסכת ברכות (לח, א) מספרת, כי תלמידיו של רב זירא שבחו בפניו את האמורא 'בר רב זביד' שהוא אדם גדול ובקי בהלכות ברכות. אמר להם רב זירא: "כשיבוא לידכם, הביאוהו ליד", אני רוצה להיפגש איתו. ואכן, לאחר זמן נפגשו שני האמוראים, והגמרא שם מספרת כי בר רב זביד במהלך הסעודה נהג מנהג מסוים כדי 'לאפוקי' נפשיה מפלוגתא, למרות שלא פסק כך כהלכה ברורה.

"למידים מכאן", אמר רבי חיים בדרך צחות, "כי 'לאפוקי' נפשיה מפלוגתא - להשתדל שלא להכניס ראשו במחלוקת, גם זו היא הלכה פסוקה, ובגינה ראוי האדם לתואר אדם גדול..."

"גם האורח הרם שבא לעירנו", המשיך רבי חיים, "גר בעיר גדולה כמו בני ברק, עיר מלאה חכמים וסופרים. מטבע הדברים לא ימלט שנקלעים פה ושם למערבולת של דעות מנוגדות ומגוונות, ובטוחים אנו שלא פעם הזדקקו גם אליו שני הצדדים המתווכחים וביקשו לשמוע מה בפיו. אם הוא הצליח עד היום לאפוקי נפשיה מפלוגתא, אין לך סימן מובהק מזה דגברא רבא הוא!"

"אני", הפטיר רבי חיים בענוותנותו, "לא הייתי עומד בלחץ, ודאי הייתי נגרר אחר המחלוקת..."

"שש הדקות הראשונות יהיו לשם שמים; השביעית ספק"

אחת המחלוקות הנודעות שהתרחשו בעולם הישיבות היתה המחלוקת סביב נושא המוסר. זו דוגמה למחלוקת שהרבנים שהיו מעורבים בה עשו מה שעשו אך ורק לשם שמים, אך לעונשם של הקטנים שהתערבו - אין קצבה.

מרב ראש הישיבה הגרא"מ שך זצ"ל נהג לספר אודות המאבקים שניהלו גורמים שונים נגד אבי תנועת המוסר ומחוללה, מרב רבי ישראל סלנטר זצ"ל, כאשר התחיל להכניס לישיבות את לימוד המוסר. סיפורים רבים, ואף מבהילים בחלקם, התרחשו באותה תקופה. אבל הסיפור המרעיש ביותר הוא הסיפור הבא, ששמעתי מידידי הגאון רבי יצחק לוקסנבורג שליט"א, רב שכונת 'נאות שמחה' במודיעין-עילית, ששמע מהרב שך בעצמו.

אחד מתלמידיו של רבי ישראל, שאל בכאב את רבו הגדול מדוע אינו משיב תשובות הוגנות לחולקים עליו, ומקפיד שלא להשיב למחרפיו דבר על התנגדותם העיקשת לשיטת המוסר?

השיב רבי ישראל במילותיו המדודות, מילים הטעונות לימוד ומוסר השכל גדול: "אני חושש על ה'לשם שמים'!" התלמיד לא וויתר - "וכי ישנו צד כי הרבי מתכוון שלא לשם שמים?" ורבי ישראל השיבו: "עשיתי

שמצינו במחלוקתם של בית שמאי ובית הלל. הגמרא (יבמות יג, ב) מספרת, כי שני הבתים השתדכו אלו באלו, והיו אוהבים זה לזה. הכל היה בסדר, רק יש ביניהם מחלוקות בתורה, יש ויכוח על ההלכה הזו וההלכה ההיא, אבל אין זה סותר את ידידות הנפש הקיימת ביניהם.

קשה לאנשים קטנים כמונו להבין זאת. הרי אצלנו כל כך קשה להפריד את האדם מדעותיו. אבל גדולי ישראל, שבאמת היה אכפת להם אך ורק מכבוד שמים, היו מעל לטבע ולרגשות אנושיים פשוטים.

תמיד היו בעם ישראל כמה שיטות, אבל גדולי ישראל נזהרו זה בכבודו של זה.

בזמנו התרחש מאורע שהרעיש את העולם. כשהייתי ילד, התפרסמה העובדה ששני גדולי הדור מארצות הברית עומדים להגיע לארץ ישראל: הרבי מסאטמר ומרב הגאון רבי אהרן קוטלר זצ"ל. כל הארץ רעשה לכבודם. כולם רצו לחזות בזיו פניהם של מאורי הדור.

שניהם הגיעו לארץ באותו מטוס, ומחמת אותה סיבה: הבחירות שעמדו להתקיים בארץ הקודש. רבי אהרן הגיע כדי לשכנע את כל בני התורה ללכת לבחירות ולעשות קידוש השם, והרבי הגיע בשביל המטרה ההפוכה בדיוק, למנוע מבני התורה להצביע כדי שלא יהיה חילול השם. לכאורה אין מחלוקת חריפה מזו - רבי אהרן טען שזו מצוה של ממש, והאדמו"ר זעק שיש בזה חשש אביזרייהו של העבירות החמורות. אבל זה לא הפריע לשני ענקי הרוח הללו לנסוע באותה טיסה, לשבת בנסיעה זה לצד זה ולשוחח בידידות ואהבה, הערכה והוקרה

אני זוכר היטב כיצד בכל דיון שהיה בין גדולי התורה, כבר לפני עשרות שנים, **אבי מורי** צוק"ל הזהירנו בתוקף חוזר והזהר: "לא להתערב! לא להביע דעה!"

אגב, אבא היה קונה לפעמים עיתונים, כשדעת גדולי התורה היתה שצריך לחזק את הבטאונים שמביעים את דעת התורה. אבל **מעולם הוא לא קרא אותם!** העיתון היה מגיע הביתה, ומושלך אחר כבוד היישר לבוידעם...

לא מזמן מצאתי שם ערימה של עיתונים ישנים. יש שם את העיתון מיום פטירתו של מרב הרב מבריסק, ה'חזון איש', רבי אהרן קוטלר ועוד - והעיתונים סגורים בסיכות מהדק... מעולם לא פתחו אותם.

בזמנו שאלתי אותו: "אבא, למה אתה קונה עיתון?" והוא השיב לי: "צריך לחזק את היהדות החרדית". - "אז למה אתה לא קורא?" שאלתי, והבעת תמיהה עצומה עלתה על פניו: "לקרוא? גם זה? לקרוא את העיתונים? זה כבר לא!..."

זה היה הקו הישיר אצל אבא תמיד: אצלנו בבית לא מדברים נגד אף אחד! הרב הוא דרש ברבים כך, והגדול הוא כתב מכתב. הם יודעים מה שהם עושים, אבל אנחנו? שותקים! לא מתעסקים עם גדולי תורה! ההשקפה אצלו היתה ברורה מאוד, וידע היטב מה לרחק ומה לקרב. אולם מכאן ועד לדבר דברים שנשמעים כולזול כלפי האחרים - היה הס מלהזכיר.

פחדו של אבא ממחלוקת היה מוחשי ומרתיע ממש. אני זוכר כיצד בהיותנו ילדים, עברנו אחרי תפילת שחרית בשבת על יד בית כנסת

סיפרתי פעם למרן הגאון רבי חיים קנייבסקי שליט"א, מה שזכור לי מילדותי בחיי חיותו של אבי. בכל בוקר היה מעיר אותנו, נוטל את ידינו ליד המיטה ואומר עמנו את הפסוקים שאומרים בשעת ההשכמה. לאחר מכן היה מוסיף לומר עמנו תפילה קצרה לאמור: אנא ה' עזור לנו שלא נפגע באף אחד...

הגה"צ רבי אהרן טויסיג שליט"א על הזהירות בכבוד חברו

"ולא הרעתי את אחד מהם" (במדבר ט"ז, ט"ו)

בתולדות הגאון רבי עקיבא איגר זצ"ל כתוב, שהקפיד מידי יום ביומו, לאחר שטעם מהסעודה שהכינה לו אשתו, לשבח אותה ולומר לה שהארוחה שהכינה הייתה טעימה. רבי עקיבא איגר - שהיה שר התורה, והרה"ק מצאנז זצ"ל התבטא עליו וקרא לו: "הצדיק הזקן, הרשב"א שבדורנו, שאין לנו מושג בגדלותו" - הבין כמה חשוב לפרגן לרבנית, ולהחמיא לה על מה שהכינה.

הנהגה דומה מופיעה בספר "מאיר עיני חכמים" על מרן ה"חפץ חיים" זצ"ל, שמיד לאחר שטעם משהו מהארוחה שהכינה לו אשתו, הקפיד להחמיא לה על מעשה ידיה. אלא שלאחר מכן פסק מלאכול! כי אם הארוחה טעימה - איך ניתן להיות "בעל תאוה" ולאכול ממנה?...

אין לנו מושג מה יכול אברך, או בחור, ואפילו ילד, להועיל, אם הוא אומר לאשתו או לאמו, שהארוחה היתה טעימה! כמה תעצומות וכוחות נפש יכול דבר כזה להחדיר בבית יהודי!

מי לא ממתין שהעומד עליו - מנהל העבודה, או מנהל הרוחני וכדומה - יחמיא לו?! כמה דמעות ועגמות נפש אירעו ממנהלים שלא היו מסוגלים להחמיא לעובדיהם על עבודתם! אם הם מחמיאים להם - הרי עיניהם היו זורחות משמחה, ואף היו מצטטים את הדברים בבית, לפני בן או בת זוגם.

כמה כוחות אפשר להחדיר למלמד בתלמוד תורה, באמצעות מכתב קטן ששולחים לו, ובו ההורים כותבים שהילד סיפר כראוי את פרשת השבוע, המלמד רואה בכך שעמלו לא היה לריק אלא נשא פירות.

מי לנו גדול מרבה של ירושלים, הגה"ק רבי יוסף חיים זוננפלד זצ"ל, שבחן פעם אחת בשבת קודש את נכדו על תלמודו, והנכד לא כל כך הצליח... משום כך החליט לעלות אל המלמד ולשוחח עמו, איך ניתן לקדם את הנכד שאינו שולט כל כך בחומר? אכן, המלמד החל להשקיע בו כוחות מרובים, וכחלוף כמה שבועות השתפר הילד מאוד, והצליח במבחן שערך לו זקנו.

במוצאי שבת, כתב רבי יוסף חיים מכתב נלהב למלמד, הודה לו ושיבח אותו על המאמצים שהשקיע, ואמר לנכדו שיאמר למלמד שבעצם רצה לבוא אליו בעצמו ולהודות לו, פנים אל פנים, אך

הואיל והוא אינו בקו הבריאות, קשה לו לבוא.

כמובן, לאחר שהמלמד קרא את הפתק הוא שמח מאוד... מכתב כה נלהב מרבה של ירושלים, אשר בחן את נכדו הלומד אצלו, וידע היטב, לאו מילתא זותרתא היא...

אולם, כחלוף מספר דקות נדהם לראות שהגאון טרח בעצמו ובא אליו!

לשאלת המלמד למה טרח להגיע, והלא די היה במכתב, ובפרט לנוכח העובדה שהוא אינו חש בטוב - השיב הגאון: "הן לפני כמה שבועות, כשלא ידע את תלמודו, לא הסתפקתי במכתב. עליתי באופן אישי לומר לך את הדברים. אם כן עכשיו, כשיש לי הזדמנות להכיר טובה, לא אבוא אליך לומר לך ולהדגיש בפניך את הנאתי?".

אדרבה, כולנו מוזמנים לשאול את המחנכים כמה כח זה מוסיף להם, הפתק הקטן שהם מקבלים מההורים... הם ממתנינים לו!

אין הבדל אם זה מחנך או כל עובד אחר. מי לא רוצה לשמוע מחמאה גם אם אינו דורש אותה בפירוש. למה "לקמץ" בזה? מה אכפת לך לומר מחמאה לזולתך?

שיא הדרגה - לא לפגוע ביהודי!

ראיתי דבר נורא אשר תסמרנה שערות הראש, בספר "מעשה איש" על ה"חזון איש" זצ"ל (חלק ב עמוד קסו) מובא בשם הגאון רבי שמריהו גריינמן זצ"ל, שהיה מהאנשים הקרובים ביותר אליו. הוא

**בטוחני שאילו הייתי שואל
רבים וטובים את השאלה
הזאת, הייתי שומע תשובות
רבות ומגוונות אבל ספק אם
מישהו היה מכוון לתשובתו של
החזון איש. וכך השיב ה"חזון
איש": "לעבור את השבעים
שנה, מבלי לפגוע בבן אדם!"**

לעיתים אומרים איזו מילה לא ראויה אף בלי כוונה, והזולת עלול להפגע מכך.

סיפרתי פעם למרן הגאון רבי חיים קנייבסקי שליט"א מה שזכור לי מילדותי בחיי חיותו של אבי זצ"ל. בכל בוקר היה מעיר אותנו, נוטל את ידינו ליד המיטה ואומר עמנו את הפסוקים שאומרים בשעת ההשכמה. לאחר מכן היה מוסיף לומר עמנו תפילה קצרה לאמור: 'אנא ה' עזור לנו שלא נפגע באף אחד, ולא יחשוב שום אדם היום שפגענו בו או שרצינו חסו ושלום לפגוע בו', כי לפעמים נדמה לאדם שפלוגי רצה לפגוע בו ולצערנו, ובאמת זה דמיון שווא, לכן צריכים על כך תפילה מיוחדת.

רבי חיים שליט"א התרגש מאד מדברים אלו.

עלינו לדעת, שאי אפשר לזכות למעלה זו בלי תפילה, ועל כן עלינו להתפלל תדיר אל השי"ת שיזכנו לבל נפגע בזולת ואל יחשוב אף אחד שהיה בכוננתו, חלילה, לפגוע בו, וזו זכות שאין למעלה ממנה.

(מתוך הספר 'כבודם של ישראל')

שאל את ה"חזון איש" מהי דרגת השיא שאדם יכול להגיע אליה בעולם הזה.

בטוחני שאילו הייתי שואל רבים וטובים את השאלה הזאת, הייתי שומע תשובות רבות ומגוונות אבל ספק אם מישהו היה מכוון לתשובתו של החזון איש. וכך השיב ה"חזון איש": "לעבור את השבעים שנה, מבלי לפגוע בבן אדם!"

ה"חזון איש" היה חומת אש, התורה הקדושה בעצמה. מי כמוהו ידע גודל מעלתה של התורה הקדושה. אילו ישבנו ודיברנו עליו שלוש יממות רצופות, לא היה ביכולתנו להקיף את כל גדלותו. והוא זה שאמר שהשיא הגדול ביותר אליו יכול להגיע האדם, הוא לא לפגוע כל חייו בזולתו!

ואם מותר לי לומר פשט בדבריו, הרי כל מי שרוצה לזכות לתורה, מה שווה כל תורתו אם פגע הוא באחר.

בכך נוכל להסביר את דבריו של ה"חזון איש", ולפיהם מי שאינו פוגע ביהודי כל ימי חייו, יכול לזכות שהשי"ת יעשה לו נסים שלא כדרך הטבע, וזו הדרגה הגבוהה ביותר אליה יכול האדם להגיע.

יש לזכור, שאמר זאת יהודי שכל כולו היה תורה. לא ניתן לתאר את דבקו בתורה כלל. אני שמעתי בעצמי מעד ראיה, מדודי הגה"צ רבי חיים ברים זצ"ל, שהיה ממקורביו את המעשה הבא:

פעם נכנס לביתו וראה את ה"חזון איש" שוכב על מיטתו הפוך, היינו ראשו נמצא במקום בו הניח בדרך כלל את רגליו. כאשר התעורר ה"חזון איש" שאל אותו רבי חיים זצ"ל מה ארע לו ששכב במהופך, השיב ה"חזון איש" שהוא התעמק בסוגיה קשה עד שהגיע לידי התמוטטות ממש, וכאשר ניגש אל מיטתו לנוח מעט, היה כה חלש עד שלא היה בכוחו לשכב כראוי, ולכן נרדם במהופך...

באחד ממכתביו הוא כותב, שבתפילתו הוא מתעמק כמו באחת הסוגיות החמורות בש"ס.

ועם זאת, שיא השיאים בעיניו היה - כאשר יהודי אינו פוגע בזולת במשך כל שבעים שנות חייו.

כמה צריך כל אחד להישמר, לבל יפגע באדם, אפילו בלי משים.

- * שיעורים מקוצרים על הדף היומי
- * דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום
- * ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע
- * סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666

ליבו נשבר לרסיסים בקרבו, מה?! טרחתי, עמלתי, הקדשתי את מחצית משכורת, בעבור כלב?! אני סברתי לתומי כי יהודי נוסף בדרך אל האור, והנה התבדיתי, אוי לי ואבוי לנפשי. הרי בסה"כ רציתי להועיל ליהודי חברי, והיה זה שכרי?! שנה של מסירות נפש, כדי לזפות כלב עם אוכל גלאט מהדרין?!

גאב"ד חרדים הרה"צ אשר אנשיל כ"ץ שליט"א בעניין כוחה של קבלה טובה - שלא הולכת לאיבוד

"ויצא פרח ויצץ ציץ ויגמל שקדים" (במדבר י"ז, כ"ג)

ענה לו ההוא, אל תכעס עלי, אך דע לך שלמשך כל השנה האחרונה לא אכלתי כלל ממה שהבאת לי, אכלתי משלי, אוכל לא כשר... החסיד לא ידע את נפשו, וחישב להתעלף... זאת למה, שאל בטרוניה קלה, מה אכפת לך לאכול כשר. השותף השיב כי האוכל שהביא היה מלוח במקצת לטעמו והוא אינו אוהב מלח, לכן העדיף לאכול אוכל שלו נטול מלח.

בתמיהה מהולה בכעס שאל את הלה, וכי בעבור כך לא אכלת, בגלל טיפת מלח זרקת אוכל של שנה שלימה לאשפה, הרי השקעתי בכך הון ודמים תרתי משמע.

אל דאגה, הרגיעו, כספך לא ירד לטמיון כלל וחלילה לא זרקתי אוכל לאשפה, את האוכל הגשתי ישר לכלב החונה פה עמי בבית, והוא אוהב מלוח, הוא לא הותיר ממאכליך שריד ופליט. ואכן כפי עיניך הרואות השמין הכלב מאז והתפטם כדבעי, כל זאת בזכותך ובזכות מאכליך, ואכן תודה רבה, אך מעתה ואילך אסתדר לבדי ואינך צריך לטרוח עבור הכלב...

ר' יצחק נאלם דום, ליבו נשבר לרסיסים בקרבו וסירב להאמין למשמע אוזניו, מה?! טרחתי, עמלתי, הקדשתי את מחצית משכורת, בעבור כלב?! אני סברתי לתומי כי יהודי נוסף בדרך אל האור, והנה התבדיתי, אוי לי ואבוי לנפשי. מה פשעי ומה חטאתי כי נתקיים בי בהידור 'לכלב תשליכון אותו'. הרי בסה"כ רציתי להועיל ליהודי חברי, והיה זה שכרי?! שנה של מסירות נפש בכדי לזפות כלב עם אוכל גלאט מהדרין?!

שני יהודים, שותפים בעסק התכשיטנות והיהלומים, חיו בארה"ב. מרחק רב הבדיל ביניהם, בעוד האחד, ר' יצחק, היה יהודי חסידי ירא ושלם המזקדק בקלה כבחמורה, היה שותפו תינוק שנשבה, שלא ידע בין ימינו לשמאלו ביהדות, החסיד ניסה בכל עת להשפיע על חברו לשנות את דרכיו ולהתקרב, אך הדברים נפלו על אוזניים אטומות.

ויהי היום, ואשת השותף שאינו שומר תו"מ הלכה לעולמה, משבא שותפו החסיד לנחמו וראהו עמוק באבלו חישב כי עתה היא שעת הכושר הנכונה והחל לשדלו בדברים כי אולי ושמה הזמן גרמא להתחזק בתורה ומצוות לעילוי נשמתה. ואכן, הפעם, שלא כבפעמים קודמות, נפלו דבריו על אוזניים קשובות. השותף החל לנוע באי נוחות, חשב מעט והרהר, ולבסוף ענה כי אמנם חשב כבר על כך והיה אכן רוצה להתחיל להתחזק בכשרות, אך היות ואשתו הרי איננה, ומסעדה כשרה אין באזורו לקנות מאכלים כשרים, וגם בניו ומשפחתו אינם שומרי תו"מ, לכן יקשה זה עליו מאוד, לכן הוא נמנע מלקבל על עצמו את המצווה הזאת.

חברו הנאמן שמצא פתח פתוח בדבריו, קפץ ואמר, אי משום הא לא איריא, אני אארגן בשבילך אוכל כשר, מהעידית שבעידית, ועליך נשאר רק להקפיד לאכול מאלו בלבד. השותף הסכים לדבריו, ומני אז שבוע בשבוע היה מרחיק ר' יצחק נדוד לעיר סמוכה שם שכנה מסעדה כשרה למהדרין קנה ממיטב המאכלים שיסיפיקו למשך שבוע והביאם לבית שותפו, לשבוע ולא לרזון.

סדר זה היה קשה מאוד לאותו חסיד, הנסיעה הארוכה והזמן שהקדיש לכך, וגם הממון הרב שהשקיע במאכלים לקחו ממחייתו המזערית, אך בכל פעם התחזק כי בזכותו אוכל יהודי נוסף בכשרות, והיה זה שכרי, ואדרבה, לפום צערא אגרא.

כך עבר שנה תמימה בלא להפסיד שבוע. עברה השנה. ובאחת הפעמים שהביא ר' יצחק לשותפו את מזונותיו לאותו שבוע, פנה אליו הלה ואמר לו, ידידי יצחק, אני מעריך אותך למאוד על כל השנה, אך כבר הבאת די, ומהיום והלאה הינך פטור ואינך צריך להביא לי יותר, אינני רוצה שתמשיך לטרוח למעני. ר' יצחק לא ויתר על הזכות והתעקש כי רוצה להמשיך בהסדר זה.

בתמיהה מהולה בכעס שאל את הלה, וכי בעבור כך לא אכלת, בגלל טיפת מלח זרקת אוכל של שנה שלימה לאשפה, הרי השקעתי בכך הון ודמים תרתי משמע. אל דאגה, הרגיענו, כספך לא ירד לטמיון כלל וחלילה לא זרקתי אוכל לאשפה

לתשובה, והנה הסב גם הוא שב על עקבותיו בתשובה שלימה, והתקיים בהם הכתוב 'והשיב לב אבות על ידי בנים ולב בנים על ידי אבותם', וגם זה בכח אותו אוכל כשר שהוגש שנה שלימה ל... כלב.

ברוב הימים תמצאנה

וללמדנו בא, שאין מעשה טוב שיוּרד לתהום נשיה, שום מצוה או מעשה נכון אינו שב ריקם, כולם פועלים טובות גדולות ונצורות אם במקדם אם במאוחר. ודבר זה תשובה ניצחת היא לאותו יצר רע ומר שבתחבולות בא לו אצל האדם ומפתהו בחלקלקות לשונו מה יתן לך ומה יוסיף לך מצוה נוספת זו או מעשה טוב זה, הלא לנבזה שכמותך בין כה אין חשיבות למעשיך בשמיים ואינם מעלים כלל ועיקר, אך אף אתה הקהה את שיניו ואמור לו, לא כן הדבר, אלא כל מעשי בספר נכתבים ויבוא היום והמה יועילו ויפעלו את פעולתם, ואין שום מצוה ולימוד תורה שהולכת לאיבוד, ואדרבה לפום צערא אגרא שהקב"ה משתעשע ונהנה מכל יהודי ולו הפשוט ביותר ומכל מעשה ולו הדל ביותר.

וזהו גם התשובה לאדם עצמו, לפעמים יתגנב לו לאדם מחשבה רעה לליבו לאמר הלוא כזורע לריק הנני, אני מתאמץ בתורה ומתאמץ בתפילה ואינני רואה שום תוצאה. גם לזו תשובה בדבר: שום דבר טוב אינו הולך לאבדון, אלא בבוא הזמן עוד תיווכח ותראה שהזורעים בדמעה ברינה יקצורו.

זה מה שאומר שלמה המלך 'שלח לחמך על פני המים כי ברוב הימים תמצאנה' כי גם אם לא תמצא את תוצאת מעשיך תיכף ומיד, עכ"ז שלח לחמך ועשה אתה את שלך, והכתוב מבטיחך כי ברוב הימים תמצאנה, שום דבר טוב לא הולך לריק.

הוא זה שאומר רבי שמעון (אבות ב ט) איזה דרך ישרה שידבק בה האדם 'הרואה את הנולד', היינו לראות מראש את הנולד לעתיד גם אם עדיין היא עתה כביצה שלא נולדה עכ"ז לבל ירך לבבו ולבל יתייאש או יתרשל חלילה מקבלה טובה או הנהגה טובה אשר קיבל על עצמו, כי בעיניו אינו רואה את ההצלחה, אבל אם יתמיד בה בכל

גם בשובו לביתו לא שבה אליו רוחו, הוא הסתגר בחדרו וביכה את שנתו האחרונה בדמעות שליש כשכולו תמיהה על רצונו הטוב ומה שחשב שמצווה היא, ולא מיניה ולא מקצתיה.

עברה תקופת שנים קצרה, ועל דלת בית באיזור היהודי בברוקלין דופק סטודנט. היה זה במסגרת לימודיו באוניברסיטה כשקבוצת סטודנטים גוים עסקו בלימודי יהדות, במהלכה הוצרכו לעקוב מקרוב אחר חיי היהודים ואורחותיהם, ועל מטבח הבית היהודי. בעלת הבית פתחה את הדלת והוא הציג את עצמו וביקש את רשותה להיכנס אל הבית לראות את התנהגות היהודים וללמוד על המטבח ודיניו. היא הכניסה אותו במאור פנים יהודי, וכיבדה אותו במנות דגים מכובדת שגמרה זה עתה לבשל לכבודה של שבת, הרעב הכה בו והוא נענה להצעתה בחפץ לב, זאת על אף האיסור מצד המכללה להסכים להתיידד עם היהודים חלילה...

סבר הפנים היפות שהתקבל בהן, הייתה זרה לו, הוא לא הכיר הכנסת אורחים ומיידות טובות שכאלו ואהבת הזולת שכזו, הוא גילה את מצפוניו באוזני המארחת, שיבר את אוזנה בהתפעלותו העצומה בשבח העם היהודי, וכשהוא מסיים פלט והוסיף: נראה כי אכן צדקו דברי זקיני... היא שלא הבינה במה מדובר שאלה אותו לפשר דבריו, וענה לה, שסבא שלו היה משנן תמיד ללא הרף כי אין כמו העם היהודי במאור פניו הייחודי והכנסת האורחים שלו הפלאית, ואכן רואה אני עתה שהוא צדק. מנין ידע זאת סבך, שאלה בעלת הבית, והוא השיב כי סיפור ארוך זה, והכל התחיל מעת שהסבא התאלמן לפני כמה שנים, ויהודי מיוחד הביא לו מנות אוכל מדי שבוע! סבא שלי אמנם לא אכל זאת מחמת מליחותם והיה משליכם לכלבו, אך תמיד, אבל תמיד, היה משנן ומבהיר כי עלינו ללמוד מאורחותיו של אותו יהודי שבמסירות נפש דאג לחבירו.

ובזה סיים הסטודנט, והדגיש שוב, במסגרת לימודי הסתובבתי בקרב כל מיני דתות ועדות, אך אכן נוכחתי לדעת כי סבי צדק ואין כמידת טובם של היהודים.

בעלת הבית כשמענה כל זאת, התרגשה למאוד, ושאלה אותו איך קראו לאותו חבר מסור של סבך, 'יצחק' ענה הנכד מי יתן אי פעם ואזכה למצוא אותו איש חם ונלבב. אמרה לו בעלת הבית, הנה יצחק זה 'בעלי הוא' שהיטיב עם זקינך, והנה יושב הוא כעת למטה בחדר משרדו, מיד אקרא לו ויעלה. וכך הווה, ר' יצחק עלה התיישב עם הנכד הסטודנט וגילה והודיע לו שיהודי טהור הוא לכל דבר, והחל מגולל עמו שיחה על התורה והיהדות, הנכד, שלא כזקינו, גילה התעניינות במידה רבה, וכך למשך תקופה ארוכה אט אט שב למחצבתו אל יהדותו והחל שומר תורה ומצוות עד שנעשה בעל תשובה אמתי.

מי גרם לו כל זאת, אותו אוכל שהובא במסירות נפש, והוגש לכלב. אוכל זה הגדוש באהבת ה' ואהבת ישראל לא ירד לטמיון, הוא השיב נשמה קדושה למקורה, וקירב יהודי לתורה ולמצוות. בדרך פלאית של השגחה פרטית שדייקא סטודנט זה ידפוק על בית זה ויספר את סיפורו.

סופו של הסיפור מרגש לא פחות, עברה כשנה מאז חזר הנכד

כוחו ומאודו יראה את הנולד כי סוף התוצאה לבא.

מידה טובה זו, לא להתייאש אלא לעמול שוב ושוב ללא לאות וללא הרף אף אין רואים תוצאות, מצאנו אצל אהרן הכהן, וכדאמר הלל (אבות א יב) הוי מתלמידיו של אהרן אוהב שלום ורודף שלום ומקרבן לתורה, וכיצד היה מקרבן לתורה, פירשו המפורשים (וכן הוא ברע"ב, ומקורן באבות דר"נ (פרק י"ב). וכן פי' הרמב"ם על המשנה, וברבינו יונה, ובמאירי, ועוד) 'כשהיה יודע אהרן הכהן באדם שעבר עבירה היה מתחבר עמו ומראה לו פנים שוחקות, והיה אותו אדם מתבייש ואומר אילו היה יודע צדיק זה מעשי הרעים בוודאי היה מתרחק ממני, ומתוך כך היה חוזר למוטב, ועליו העיד הנביא (מלאכי ב) ורבים השיב מעוון' ע"כ. וללא ספק שמה שהסמיכו על אהרן את הפסוק 'רבים השיב מעוון' אין בו רק הכוונה שהשיב אנשים רבי"ם מעוון, לאו דווקא, אלא בוודאי גם בא לומר ולהגיד שבחו של אהרן שרבים השיב מעוון כלומר שפעמים רבות ללא לאות, פעל להשיב אותו אדם עצמו בתשובה, גם אם נפלו דבריו על אוזן אטומה של אותו בעל מחלוקת עכ"ז לא היה מרפה אלא היה מפציר בבעלי המחלוקת להרבות שלום, ולא התייאש אחר פעם ופעמיים שלא ראה ברכה בעמלו, אלא הוסיף עוד ועוד בידעו כי אל דאגה ברוב הימים זה ימצא, וכך אכן הוה, הם השלימו לבסוף, וכך גם במקרבן לתורה אם ראה שדבריו נופלות על אוזניים אטומות לא התייאש עצמו והיה מקרב אותו אדם שוב ושוב עוד ועוד לתורה, עד שנעשה בן תורה גמור.

בעל הטורים בפרשת וארא (ז יב) מביא מהמדרש, כשם שמצאנו אצל משה אהרן ופרעה שבלע מטה אהרן את מטות פרעה ומכשפיו, כך היה נמי בפרשתן שבלע תחילה מטה אהרן את מטותיהם, ורק לאחר שפרח מטה אהרן והוציא ציץ פרח ושקדים, הוציא משה את מטה אהרן קבל עם ועדה, אז פלט את כל מטות הנשיאים, ע"כ. ולפי פשוט טעם הדבר שפלט חזרה מטותיהם הוא בכדי שלא יהא פתחון פה לומר שמשה הצניע המטות.

ודבר זה צ"ב דהלא שנינו (זה"ק מקץ רא): דאין הקב"ה עושה נסים למגנא - לריק, ואי בלע המטה את מטותיהם, מ"ט הוצרך גם להוציא ציץ ושקדים הלא די באות הבליעה כי בו בחר ה' ולמה הוצרכנו לנס השני של יציאת פרח ושקדים.

ובכלל צ"ב בנס דמטה אהרן למה הוציא דווקא שקדים ולא פרי אחר, וכבר עמד בזה רש"י, עיי"ש.

בהכי יתורץ קושייתנו, שלהכי 'ויוצא שקדים' דייקא ולא פרי אחד, כיוון ששקדים רומזים על שקידה והתמדה וכלשון דברי הנביא (ירמיהו א יא-יב) **מקל שקד אני רואה וגו' כי שקד אני על דברי לעשותו**, ובא הכתוב בהכי להגיד שבחו של אהרן שהיה שוקד על מעשיו ללא הפסק והרף, בשקידה ובהתמדה, ולכן הוא היה הקדוש אשר יבחר בו ה', ולא רק גבי אהרן אמורים הדברים אלא ללמדנו

בא אשר הוא הדין כל אדם השוקד ומתמיד ולא מתייאש ולא נותן לפגעי ונתיבות הזמן לטרוד אותו ממשנתו ולהפסיק אותו מעבודת ה' וממעשיו הטובים 'אותו בחר ה' ואוהבו'.

זוהי מעלת השקידה וההתמדה. וזה היה מעלת אהרן ששקד על מעשיו גם אם לא ראה תוצאותיו תיכף.

ובזה יתורץ קושייתנו שפתחנו, שלכן היה הנס כפול, שראשית בלע את מטות הנשיאים, ולאחמ"כ גם הוסיף להוציא שקדים, ולנס כפול זה למה, אלא, בא הנס השני ללמד, למה אכן זכה אהרן אשר בחר בו ה' מכל יתר שבטי ישראל, והתשובה, ויוצא שקדים, היינו יען אשר שוקד היה תמיד בעבודתו הקדושה ולא שינה, ולכן מטהו יפרח.

ובהכי יבואר הנלמד בגמרא (יומא נב): שנגזו מקלו של אהרן עם שקידה ופרחיה. והקשו שם בתוספת ישנים אשר לכאורה איך יתכן שנשאר עליו גם פרחים והלוא אם לבלבו הפרחים עד שנעשו מהם שקדים הלא שוב לא נשאר פרחים, ומתרץ שם שעשה הקב"ה נס שלא כל הפרחים הוציאו שקדים, אלא היו בהם שנשאר כומו שהיו פרחים, ע"כ.

ולכאורה צ"ב דא למה, לאיזה צורך רצה הקב"ה להשאיר גם פרחים, למה שלא יהיו כולם שקדים.

אך לפי דברינו לא תקשה מידי, כיוון שהלוא השקדים הם ההמשך והתוצאה של הפרחים המלבלבים שממנו נוצר השקד, ורצה הקב"ה להראות שגם אם לא רואים תיכף המשך הפירות, ונשאר הפרח ללא התוצאה עכ"ז דע לך בני כי בכל זאת חשובים המה לפני! ולא סתם חשובים אלא חשובים המה לא פחות מהשקד עצמו, כה גדול כח המעשה, אף טרם פעולתו! **כי לכל פרח יש שקד שעוד ייצא ויפרח**, גם אם אינו נראה... געוואלדיג.

וכיון דאיירינן בכח השקידה על כל מעשה, וההקפדה על כל קבלה, לא אכלה שפתי מדבר בחשיבת 'קבלה טובה' ואציין סיפור נורא ששמעתי מאחד הרבנים החשובים ששמעו מתלמידו בעל המעשה, וממנה נלמד שקבלה טובה כחה להציל נפשות. ומעשה שהיה כך היה:

בחור אחד משומעי לקחו של ידידי רצה להתחזק בתשובה, ובאחד השיעורים שמע מרבו גודל חשיבת 'ברכת אשר יצר בכוונה', משכך קיבל על עצמו אותו בחור לברך ברכת 'אשר יצר' במתינות ובקול מעורר הכוונה. ויהי היום יצא אותו בחור יחד עם יתר חבריו לאכול במסעדה, תוך כדי הסעודה יצא אותו בחור לביה"כ ומאחר שביקש לברך ברכת אשר יצר בקול ובכוונה, כפי שקיבל על עצמו, יצא לרחוב החוצה בכדי לברך שם שלא יטרדו אותו הרעשים השוררים במסעדה פנימה. והנה באותם רגעים האחדים האלו ששהה בחוץ לברך 'ויהי אך יצוא יצא' בדיוק אז אירע פיגוע במסעדה, בעוד הוא ניצל בנס בזכות קבלה טובה.

(מתוך שיחת גאב"ד חרדים שליט"א)

Dirshu
דרשו ד' ועזרו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

הוספנו 48 שעות אחרונות

למבצע המתנות הגדול של 'אחינו' ו'דרשו'
תורמים לפעילות הקירוב של ארגון 'אחינו' וזוכים במתנות מ'דרשו'.
זכייה מיידית של הספרים שכבשו את העולם היהודי

תרום 28 ש"ח לחודש
למשך 16 חודשים
סך כל התרומה 448 ש"ח

וקבל מיידית

- סט 'משנה ברורה'
- סט 'לקראת שבת'
- סט 'דרש דוד'
- חמשה חומשי תורה
- וספר המפתח על משנ"ב

* משנ"ב - 6 כרכים, 'לקראת שבת' - 5 כרכים, 'דרש דוד' - על התורה 3 כרכים, חמשה חומשי תורה בסך אדור, ספר המפתח על המשנ"ב

תרום 24 ש"ח לחודש
למשך 16 חודשים
סך כל התרומה 384 ש"ח

וקבל מיידית

- סט 'משנה ברורה'
- סט 'לקראת שבת'
- ספר 'דרש דוד'
- וספר המפתח על המשנ"ב

* סט 'משנה ברורה' - 6 כרכים, 'לקראת שבת' - 5 כרכים, 'דרש דוד' - על מסכת אבות, ספר המפתח על המשנ"ב

תרום 23 ש"ח לחודש
למשך 12 חודשים
סך כל התרומה 276 ש"ח

וקבל מיידית

- סט 'משנה ברורה'
- של 'דרשו'
- וספר המפתח על המשנ"ב

* סט 'משנה ברורה' - 6 כרכים, וכן ספר המפתח על המשנ"ב

תרום 20 ש"ח לחודש
למשך 10 חודשים
סך כל התרומה 200 ש"ח

וקבל מיידית

- סט 'לקראת שבת'
- וספר המפתח על המשנ"ב

* 'לקראת שבת' סט הספרים שנקרא בשקיקה בכל העולם היהודי, 5 כרכים עם אלפי סיפורים מרתקים לפרשת השבוע מלוקטים מהמבחר של עלוני 'לקראת שבת' של 'דרשו' וכן ספר המפתח על המשנ"ב

תרום 21 ש"ח לחודש
למשך 6 חודשים
סך כל התרומה 126 ש"ח

וקבל מיידית

- 3 עותקים של ספר המפתח על המשנ"ב

המבצע לזמן מוגבל 02-5609000

אם רב'ה נכנס לכתה ואומר 'ילדים הצלחתם לישון בלילה אתמול, אני כמעט ולא הצלחתי להירדם, אני כל כך מתגעגע אליכם, מאתמול אהה"צ לא ראיתי אתכם...' במילים כאלה, הוא פותח להם פתחו של אולם!

קטעים מרתקים על מידות טובות וחינוך יהודי אמיתי, מתוך מגזין 'בית היין' שיופיע אי"ה ביום א' הבעל"ט

הרב יהושע לייבזון

"ולא הרעתי את אחד מהם" (במדבר ט"ז, ט"ו)

כשאנו נמצאים בפרשת קרח ומתבוננים בדברי הענווה של משה רבינו וההשתדלות של משה רבינו למנוע מחלוקת, זו הזדמנות להתבונן גם אנחנו בבעלי דרגות נעלות ומיוחדות גם בימינו אנו, ובדרכי חינוך מופלאים.

ביום ראשון הבעל"ט יופץ כמדי שבוע מגזין 'בית היין' לחינוך ותורה, שי"ל ע"י ארגון 'אחינו'.

מתוך גיליון מרתק זה ברצוני להביא לכם 2 קטעים שלכדו את עיני הקטע הראשון הוא של הרב הגאון דניאל פרוש שליט"א, משמש כראש ישיבה עם קרוב ל-200 תלמידים בבית שמש, ואת הישיבה הוא קרא על שמו של הגאון רבי משה חדש זצ"ל. וכך הוא מספר:

ישיבת 'אור אלחנן' נבנתה באופן ייחודי. ביתו של ראש הישיבה היה בתוך מבנה הישיבה, והדלת אף פעם לא ננעלה.

"ראש הישיבה היה כמו אבא, והרבנית תיבדל לחיים ארוכים היתה לנו כמו אמא. תמיד ידענו שאפשר להיכנס לביתם בכל שעה, לבקש כל בקשה, זאת לא היתה בושה, זאת לא היתה התנהגות חריגה.

"היתה פעם תקופה שבה בחורים שהיו ערים בליל שבת עד מאוחר ולומדים בבית המדרש, היו נכנסים למטבח של הרבנית, ולוקחים' טשולנט. היה איזה סוג של הסכמה לעניין... פעם אחת שאלו וקיבלו רשות, ולאחר מכן הבחורים עשו לעצמם היקש וגזירה שווה, שאם היתה הסכמה פעם אחת, כנראה שהרבנית מסכימה כל שבוע.

"הדלת בביתם הרי לא היתה נעולה אף פעם, וכך המנהג הזה נמשך תקופה, זה לקח קצת וגם השני קצת, עד שפעם אחת בסעודת השבת בבוקר, הורידו את סיר הטשולנט מהפלטה, וכשהרבנית חילקה מנות לצלחות התברר לה שבכל הטשולנט לא נותרה אפילו חתיכה אחת של בשר...

"מאותה שבת החלה הרבנית לבשל שני סירי טשולנט בכל יום שיש, האחד נועד לבחורים, ועוד סיר אחד, קטן יותר, לראש הישיבה ומשפחתו..."

הרב פרוש מספר שהאווירה הזאת הלחלה מאוד ללכות התלמידים שהרגישו כולם כבני איש אחד: "את שמחת האופרוף שלי עשינו בישיבה", הוא מספר, "זה היה טבעי ונורמלי. זה הבית שלי! גם אחרי החתונה היינו באים לראש הישיבה לבקר, לעדכן אותו בחדשות,

כשנולד ילד, כשמתמודדים עם קושי כלשהו, הראש ישיבה היה כמו עוד אבא כזה, וכמו שאדם נורמלי משתף את אביו בקורות חייו אנחנו שיתפנו גם את ראש הישיבה.

"לפני בין הזמנים, כשהבחורים היו נוסעים הביתה, היה נוהג קבוע שכל בחור היה נכנס לבית ראש הישיבה כדי להיפרד ממנו. מה זה ללכת הביתה בלי לומר שלום לראש הישיבה? לא יעלה על הדעת להתנהג ככה. נכנסים, יושבים אתו קצת, מדברים ומספרים מה התוכניות לבין הזמנים. לא פעם ראש הישיבה ניצל את ההזדמנות הזאת כדי לתפוס בחור וקצת 'לנער' אותו לפני שהוא יוצא לבין הזמנים, לעורר אותו שיקפיד בבין הזמנים הקרוב לקום מוקדם או ללמוד כמה שעות ברציפות כל יום וכדו'. זה היה בסגנון אבא, מתוך אהבה עצומה שממש בצבצה מכל מילה ומכל משפט שיצא מפיו. זה השפיע יותר מאלף תוכחות מוסר שכל מחנך אחר ינסה לומר לתלמידיו..."

"אחד הווארטים שהיו שגורים על פיו של רבינו ראש הישיבה זצ"ל", מוסיף הרב פרוש, "זה מה שרש"י אומר על הפסוק 'ושנתם לבניך' - אלו התלמידים, כי הרב נקרא אב והתלמיד נקרא בן.

"שואל הסבא מסלבודקא, אם כן למה היתה התורה צריכה לומר את הפסוק הזה בלשון ושנתם לבניך? היה צריך כתוב לכאורה 'ושנתם לתלמידך'."

"אלא אמר הסבא מסלבודקא, התורה באה ללמד אותנו מוסר

**'כשמגיע אלי ילד ששלחו
אותו למנהל, דבר ראשון אני
נותן לו סוכריה. קודם כל תדע
שהמנהל אוהב אותך, אחרי כן
תסכים לשמוע ממנו מוסר על
התנהגותך. כשהלב פתוח, הילדים
מקבלים כל מה שתגיד להם'**

מתי בכל זאת צריך להעניש?

הרב קלצקי: "כמובן שמדובר רק על העיקרון, כי כמעט אין מקרה דומה לשני. לדעתי בענישה, אין כללים. מסיבה זו אני אומר שצריך להתאים עונש לילד, אם לא מתאימים זה לא אפקטיבי לילד. יש לפעמים ילד שמפריע בשיעור כדי לצאת והרב הוציא אותו החוצה ואז הילד עושה שטויות בחוץ, אני שואל את המלמד: 'האמא עומדת בהדלקת הנרות ובוכה: 'זוכני לגדל בנים מאירים את העולם' והילד עומד שעות בחוץ?!' אתן לכם דוגמא נוספת: נתקלתי במורה שהעניש ילד לכתוב חמש מאות פעם (!) משפט כמו: 'אני רוצה לשנות את ההתנהגות שלי, ולא אמשך להתנהג כמו שהתנהגתי... מהיום והלאה אתנהג כמבוגר, כצדיק, עם מחשבה... זה לא חינוך! תוכלו לקרוא לזה: דיכוי, קשיחות, אפילו התעללות אבל חינוך לא! זו שגיאה קשה. או רב'ה שמטיל על ילד לכתוב מזמור בתהילים מאה פעמים ולא מבין שהוא משניא עליו את החיידר ואת התהילים ובעיקר פרק זה".

"לספרי קוראים 'ביני לבני' ו'ביני לתלמידי', לא מדובר על תאוריות ופילוסופיות, הכל זה משדה החינוך עצמו. מציאות מעשית ויוזימית, מאות רבות של ילדים, הם שלימדוני תורת החינוך, וההדרכה היא באמת להורה אך תהיה ההתנהגות בינו לבין בנו ולמחנך בינו לבין תלמידו".

השכל חשוב מאוד: רב שאינו רגיש שהתלמיד הוא כמו בן עבורו, אינו רב! תלמיד שאינו מרגיש שרבו הוא כמו אבא שלו, אינו תלמיד! ואיך פירושא הוא, זיל גמור. זה היה היסוד לכל הגישה שלו לחינוך, על זה הושתת כל המבנה החינוכי של ישיבת 'אור אלחנן'. מומלץ בחום לקרוא את הכתבה המרתקת במלואה.

קטע נוסף שמובא בגליון, הוא מתוך שיחה מרתקת כיצד לחנך, עם הרה"ג ר' משה קלצקי שליט"א מחבר ספר ביני לבני ותלמידי כבני. להלן כמה ציטוטים: 'כשמגיע אלי ילד ששלחו אותו למנהל, דבר ראשון אני נותן לו סוכריה. קודם כל תדע שהמנהל אוהב אותך, אחרי כן תסכים לשמוע ממנו מוסר על התנהגותך. כשהלב פתוח, הילדים מקבלים כל מה שתגיד להם'.

'אם רב'ה נכנס לכתה ומתחיל להעיר לילדים, איך זה יעבוד?! במקום זה, שיכנס לכתה וישאל (לא כל יום כמובן שלא יראה מלאכותי): 'ילדים הצלחתם לישון בלילה אתמול, אני כמעט ולא הצלחתי להירדם, אני כל כך מתגעגע אליכם, מאתמול אחה"צ לא ראיתי אתכם... במילים כאלה, הוא פותח להם פתחו של אולם!

שמעתי מאיש החינוך רבי דוד לוי שליט"א דבר יפה. המשנה אומרת: 'כל המכבד את הבריות גופו מכובד על הבריות', מה הפירוש, האם זו סגולה? ביאור הדבר הוא: כבוד זה הדבר היחיד שאדם לא יכול לתת לעצמו. כבוד צריכים לקבל ממישהו אחר. אם אתה לא מקבל מהשני אין לך כבוד. האם אדם חושב שהוא יירק על כולם ברחוב ויכבדו אותו? כל המכבד את הבריות, גופו מכובד, הוא מקבל באותו מידה. אם האבא משפיל את הבן, למה שיקבל ממנו כבוד? הכניסה ללב של הילד זה כבוד.

שאלתי אנשים וילדים כמה פעמים: לפעמים רואים ברחוב אדם הולך עם שני סלים כבדים ולפתע האיש מעד ונפלה כל התכולה מלבד זאת גם נקרעו המכנסיים... הדבר הראשון שהוא מתרומם, הוא מביט לראות מי ראה, אם אף אחד לא ראה, הכל בסדר... יש בזה הגיון, כי האדם לא 'אדם', אם אין לו כבוד. מי שאין לו כבוד הוא גרוע בהרגשתו מבעל חיים, הומלס ללא בית שאין לו כבוד הוא גרוע בעיני עצמו מבעל חיים. הדבר הכי יקר זה כבוד האדם, עם זה מעלים את האדם ועם זה מורידים אותו".

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

הרב דסלר זצ"ל מתאר מחזה שראה במו עיניו: בנידודי דרך ארצות הצפון, ראיתי עדת זאבים רעבים, רצים ומחפשים מזונם. וימצאו נבלת חיה קטנה מושלכת על דרכם, ויקפצו כולם עליה אבל לא יכלו לאכול טרפם, כי כל אחד קפץ על גבי חברו, מבלי לוותר על נתח בשר לרעהו. וכה נשכו זה את זה, וילחמו זה בזה. עד אשר כולם היו פצועים ושסועים, ויזוב דמם לרוב. כה המשיכו בעקשנות במלחמה עזה, עד אשר נפלו כולם חסרי אונים על השלג, וחלקם נהפכו גם המה לנבלות

פנינים יקרים מגדולי ישראל על קרח ודומיו

"ויקח קרח" (במדבר ט"ז, א')

קרח היה פיקח. כך אומר רש"י: "קרח שפקח היה". וכיון שכך, מן הסתם גם אשתו לא היתה טיפשה. לא משדכים פיקח עם אוולת, שידוך כזה הוא חסר סיכוי מלכתחילה. מסתבר אפוא שהרבנית קורח היתה גם היא ברמה גבוהה.

והנה, הגמרא מספרת שאשת קרח אמרה לבעלה: "דע לך, משה רבינו סתם רוצה לבזות אתכם, הלויים. הנה, הוא אומר לכם לגלח את כל גופכם, כי אתם חשובים בעיניו כמו גללים לכן גלח אתכם כדי שכולם תהיו קרחים והוא ישאר יפה. כך יוכל להשתרר עליכם". זה כבר נשמע טענה משונה מאוד: משה רבינו אין לו עם מה להתעסק רק עם בלוריות ועם תסרוקות?!...

קרח מנסה להתווכח איתה: "הלא גם את עצמו גילח משה רבינו!" והיא משיבה לעומתו: "זה בגלל תמונת נפשי עם פלישתים".

נו, אם כן למה את חושבת שכונתו היתה שהוא עצמו ישאר יפה ואנחנו נהיה מכוערים?

לא, יש לה תרוץ היא אומרת: "באמת מעיקרא רצה משה רבינו שהוא יראה יפה ואתם מכוערים, אלא שאחר כך אמר 'תמונת נפשי עם פלישתים' והחליט לגלח גם את עצמו"...

תת רמה, טענה משוללת הגיון ושכל.

ואכן, חז"ל אומרים: "ואולת בידיה תהרסנו" - זו אשתו של קרח" (סנהדרין קי ע"א). אבל אין הכוונה שהיא נולדה טפשה. קרח לא היה לוקח אשה טפשה. היא היתה פקחית כמו בעלה, אבל כשנכנסים לבולמוס של מחלוקת, כל השכל הולך לאיבוד. באה רוח שטות, עושה 'פו' והשכל עף הצידה, והאדם נהיה כמו מפגר, לא מבין כלום עושה שטויות, הבלים קשקושים.

לעומת אשתו של קורח, שעליה המליצו חז"ל את הפסוק "ואולת בידיה תהרסנו", על אשתו של און בן פלת המליצו חז"ל (שם) את תחילתו של פסוק זה: "חכמות נשים בנתה ביתה".

און בן פלת אשתו הצילתהו. כיצד? אמרה לו: "מה אתה מרוויח מכל הסיפור, עכשיו אתה בסך הכל דרגה ב' וכאשר קרח יהיה כהן גדול גם כן ישאירו אותך מועמד שני או שלישי, אז מה אתה נכנס בכלל לעובי הקורה, לא תרוויח כלום מכל העניין".

וכי זו חכמה? כל אחד יכול לומר את מה שאמרה: אתה עכשיו שמש, וכשקרח יהיה כהן גדול גם תהיה שמש. וכי על חכמה זו שלמה המלך מצביע כ"חכמות נשים בנתה ביתה"? וכי היה עליה ללמוד פילוסופיה כדי לחשב את החשבון הפשוט להלזה!?

אמר רבי חיים שמואלביץ זצ"ל יסוד נוקב ויורד: כן! בשעת מחלוקת, בלהט האש, אם האדם מסוגל לחשב לעצמו חשבון פשוט ברמה של אחד ועוד אחד שווה שתיים - אכן זו חכמה אדירה!

בשעת מחלוקת אדם מאבד את הראש ולא מסוגל לערוך חשבונות פשוטים. שיקול הדעת שלו לא קיים. ואם בכל זאת הוא נעצר וחושב את הדבר העקרונות, החיוני, ואת הסברא הפשוטה זו חכמה גדולה. זה דבר נורא שצריך ללמוד אותו.

ה' ישמור ויציל, שאף אחד לא יגיע לכאלו מצבים ולכאלה נסיונות!

אמר רבי חיים שמואלביץ זצ"ל יסוד נוקב ויורד: כן! בשעת מחלוקת, בלהט האש, אם האדם מסוגל לחשב לעצמו חשבון פשוט ברמה של אחד ועוד אחד שוה שתיים - אכן זו חכמה אדירה!

והבגדים והמאכלים הכלים והמשרתים, באין יכולת להחליט: האם שיכור הוא שתיין, מתגולל בחוצות, או נסיך... לבסוף בא לידי החלטה: ברי כי מלך הוא או נסיך, שכן המיטה הבגדים והמאכלים, וכן המנהגים של מלך הם ושל נסיכים. ומה עם ענין הקריאה והכתיבה?

קהילה אחת בחו"ל קיבלה אותו בכבוד

הגאון הצדיק רבי דוד בהר"ן זצ"ל נסע כשד"ר מארץ ישראל על מנת לרתום את אחינו שבגולה לסייע לעניי ארץ ישראל. קהילה אחת בחו"ל קיבלה אותו בכבוד כיאה וכיאות לשליח מארץ הקודש תלמיד חכם עצום, אשר שמעו יצא למרחוק כעמוד היראה, אלא שנקל היה לחוש כי ענן של מועקה מעיב עליהם, ומתחת לפני השטח שוררת שם מתיחות גדולה. התענין רבי דוד לסיבת הדבר, שמא יוכל להועיל להם במשהו? הם נענו לו באופן מידי וסיפרו כי פרצה בקהילתם מחלוקת גדולה בין המתפללים לגבאי בית הכנסת, ואדרבה, אולי יהיה הוא מלאך השלום, ויביא בכנפיו את בשורת הפיוס.

נענה הצדיק ברצון והודיע כי ברצונו לדורש לפני הציבור. כשהתאספו כולם פתח בענין מחלוקת קרח ועדתו, והקשה: מדוע בחר הקב"ה שמטה אהרן יפרח דוקא בשקדים ולא בכל פרי אחר? אלא, שדוקא פרי זה מסמל יותר מכל את תוצאות המחלוקת.

שהרי שני מיני שקדים ישנם - שקדים מרים ושקדים מתוקים. הראשונים בתחילת אכילתם מתוקים, אלא שבסופו של דבר מתעוררת מרירותם, ואילו זן השקד השני תחילתו מרה, אך עד מהרה פגה מרירותו וטעמו מתוק.

רמז טמון בכך לענייני מחלוקת ושלום. השקדים מן הסוג הראשון רומזים למחלוקת; גם היא, כמותם מתוקה בתחילתה, אין לך נעים ממריבה, התנגדות והתנצחות בעצת היצר המגרה - אבל סופה מר ביותר.

היפוכם של דברים הוא השלום. בתחילה הוא מר ביותר, קשה לאדם

קרח, היה חכם גדול מאד (במדבר רבה יח, ב), ענק שבענקים (עי' ויקרא רבה ה, ג). הוא גם היה בעל רוח הקודש (עי' במדבר רבה שם, ז), רואה למרחקים של נצח. כל מה שראה בעיני נבואתו, אמת היה, אלא ש"עיניו" הטעתו... (שם) ה"לשם שמים" לא מילא את כל חללו, נשארו אי אלו פינות שהשאירן קרח לאנכיות...

לפיכך - אומר רבי ברוך מרדכי אזרחי שליט"א בספרו "ברכת מרדכי" - גם אם ראה קרח למרחוק, גם אם נביא היה - אבל מסקנותיו לא תורה המה, אין להן את הסגולה של דברי אלוקים חיים. גם עצם נבואתו, אין לה ערך של יותר מבת חלוף, אין סופה להתקיים.

ובכדי להבין כיצד הגיע לכך, נתבונן במשל נובהרדוקאי: מעשה בשיכור שהתגולל בשכרותו. מה עשו חבריו הלצים? עודו בשכרותו רחצוהו, סכוהו, הלבישוהו מחלצות של בני מלכים, ונטלוהו והשכיבוהו במיטתו של נסיך.

הקנין הלה מיינו, ומצא את עצמו שכבו במיטת זהב וכסף, אפוף ניחוחות של בשמים. התחיל לצבוט את עצמו, המציאות היא זאת, או שמא חלום? וכי מה לו לשתין שיכור עם מיטת מלכים? החל מתאמץ להעלות משהו בזכרונו ולא עלה בידו, פרט לבקבוק שנפל מידי הרועדות אל תוך הבוץ שהיה שכוב בו...

ושמא, כך החל לחשוב, בכל זאת נסיך אני... הלא הבגדים מוכיחים ומיטת הזהב מוכיחה, משמע נסיך הנני, לא שיכור... אך הכיצד, וכי לא ברפש מתגולל הייתי מידי ערב, מה לו לשיכור ולבן מלכים?...

מאיך גיסא - המשיך לטוות את חוט מחשבותיו - וכי הפצים כאלו יש לשיכור? מי יודע? אולי כל היין והסובב סביב הוא החלום, ואילו המציאות העכשווית כפי שהיא מוכחת מתוך המיטה והבגדים היא היא האמת האמיתית? ושמא לא כי...

בינתיים הפנה את מבטו לצדדים, והבחין בשולחן ערוך בכל מיני מטעמים, נתונים בכלי זהב ובדולח. מעולם לא ראה דוגמתם, רק שמוע שמע כי מלכים ונסיכים הסכינו בכך. וכל זה ערוך לפניו, קורץ לתאבוננו...

נו, חשב לעצמו, וכי כך אוכלים שיכורים, מה לו לשיכור עם מעדני מלכים?...

אט אט פונה ידו המגושמת אל עבר הצלחות, ומתוכן אל פיו הבולע מגושמות, את אשר לא ראה וידע מעולם. המחשבות ממשיכות להתרוצץ: הנסיך הוא אם לאו? כל מה שסביבו מוכיח ומכריז כי בן מלכים הוא ואולם זכרונותיו מהעבר הלא רחוק אינם מרפים ממנו.

תוך כדי כך, נקישות על הדלת מביאים לפניו מסמכים לאישור וחתומה, בקושי רב החזיק את העט בידי המגושמות, וקשקש קשקוש כלשהו כשהוא תפוס בהלם... הכי בן מלכים הוא או שיכור... אלו יוצאים ואחרים פורשים לפניו מסמכים נוספים לבדיקה. עליו לקבל ולהחליט החלטות.

אך מה יעשה והקריאה ממנו והלאה, מעולם לא למד מעולם לא קרא ולא שנה, כיצד ידע לקרוא...

הפליאה מתגברת הלון וגבור. היתכן כי נסיך הוא, בן מלכים? הלא הוא אינו יודע קרוא וכתוב? מבטיו נזרקים מן הכתוב אל עבר המיטה,

לריב והיצר בוער בו אינו מניח לו לוותר, אבל בסופו של דבר, כאשר מתגבר האדם על עצמו, נכנס ליצרו הטוב ומתגבר על מידותיו למען השלום, הוא חש במתיקות מיוחדת שטעמה ערב לכל הצדדים. נכנס והדברים היוצאים מן הלב בליבם של השומעים, ועלה בידו להשכיח בקהלם אהבה ואחוה, שלום ורעות.

כעס בחיק כסילים

משבא האדם לכלל כעס ומחלוקת, הריהו מאבד את שיקול דעתו, מצהיר הצהרות חסרות כל הגיון, מחליט החלטות נטולות כל שיקול דעת אנושי סביר, ודוהר למטרה תוך כדי רמיסת כל דבר טוב וראוי. במחלוקת קרח ועדתו פנה משה רבינו אל דתן ואבירם וקרא להם תוך שהוא נותן להם כבוד גדול, ומבקש לדבר איתם באופן מיוחד. תשובתם של דתן ואבירם להזמנה זו היתה: "העיני האנשים ההם תנקר לא נעלה" (במדבר טז, יד). כתב על כך ה"אור החיים" הקדוש: "בוחרים ניקור עיניהם, ממעלה אשר יובטחו בה ממנו" - כמה גרועה היא המחלוקת! משה רבינו מתכוון לתת לדתן ואבירם כבוד ומעלה מיוחדת, ואלו הם, השקועים באש המחלוקת, בחרו במקום זה שינקרו את עיניהם!

אמר ה"חפץ חיים" זצ"ל: בא וראה עד היכן מגיעה אש המחלוקת! דתן ואבירם היו כל כך שקועים במחלוקת, עד שלא השמיעו לאזניהם מה שדיברו בפייהם!

פעם פרץ ויכוח בין מושל הכפר לבין שכנו, ובמהרה נגררו הדברים למריבה גדולה. השכן הכועס איים שילך וילשין לפני השלטונות על כמה מעשים בלתי חוקיים, שעשה מושל הכפר, שבהם ניצל לרעה את סמכותו כפקיד ממשלתי.

טענה כלפיו זוגתו בהגיון: "לא כדאי להלשין עליו. הרי לא לפני זמן רב הצליח בדרך לא דרך לשחרר את בננו מגיוס לצבא, ואם ימצא בו עול, יפתחו מחדש את התיקים הישנים, ומרב הסיכויים שהבן יגויס!"

נהם כנגדה הבעל, כשהוא מבולבל מכעסו: "הכל כדאי! עדיף שיאסרו אותך, ויאסרו אותי, ויאסרו את כל בנינו - ובלבד שהוא ירד מגדולתו!"...

כשמשתוללת אש המחלוקת אנשי המדון כה מתעקשים עד שאינם

שומעים באזניהם מה שהם מוציאים מפיהם. בספרו "מגן אבות" כתב הרשב"ץ בשם "מבחר הפנינים" משל נאה - הקנאי והחמדן טיילו בצוותא, והנה פגשו את השטן. אמר להם השטן "ביקש אחד מכם דבר, וינתן לו, ולחברו ינתן בכפליים".

בתחילה לא רצה הקנאי לבקש דבר, שכן ידע כי חברו יקבל כפלים, וכבר כעת חש את הקנאה בוערת בעצמותיו. דחק בו החמדן שישאל ראשון, ולבסוף נעתר לו וביקש: "עקור לי עין אחת! כך לחמדן ינקרו שתיים"...

על כך אמרו רבותינו (אבות ד, כח): "הקנאה והתאוה והכבוד מוציאים את האדם מן העולם" - עד כדי כך משתבש שכלו, עד שהוא מדבר דברים שלא מעלה אדם בר דעת בשכלו.

כך גם בעל המחלוקת, הלוטש עין לקנייני זולתו, המתאוה ומבקש לעצמו הנאות העולם הזה והקנאי לכבודו שלו. הרב דסלר זצ"ל מתאר ב"מכתב מאליהו" (חלק א') מחזה שראה במו עיניו:

"בנידודי דרך ארצות הצפון, ראיתי עדת זאבים רעבים, רצים ומחפשים מזונם. וימצאו נבלת חיה קטנה מושלכת על דרכם, ויקפצו כולם עליה מבוהלים ודחופים, אבל לא יכלו לאכול טרפם, כי כל אחד קפץ על גבי חברו, מבלי לותר על נתח בשר לרעהו. וכה נשכו זה את זה, וילחמו זה בזה. עד אשר כולם היו פצועים ושסועים, ויזוב דמם לרוב. כה המשיכו בעקשנות במלחמה עזה על חתיכת הנבלה, עד אשר נפלו כולם חסרי אונים על השלג, וחלקם נהפכו גם המה לנבלות.

רק אחדים הגיבורים שבהם, המה שמו שינהם בנבלה, ויעבור רגע ואביטה והנה גם אלה נלחמו זה בזה ויכו וינשכו זאב את רעהו נשוך ופצוע, עד שגבר אחד, חטף את הנבלה, וינס כל עוד רוח חיים באפו. התבוננתי למראה וראיתי את המנצח נס רחוק, וכל דרכו אשר רץ עליה מלאה דם מפצעיו, אשר פצעוהו חבריו... שבת וראיתי בנשארם והנם פצועים קשה והרוגם, דמם אבד וכוחם סר מעליהם, ומה הועילו במלחמתם?...".

אלו המה תוצאותיה המרות של המחלוקת! חבוטים, פצועים וזבי דם נמלטים האנשים ממנה, ובכל זאת לעולם לא לוותר ולהכנע!

(מתוך הספר 'אדרבה')

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה ראשית מדי יום אצלך בחייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח
בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'.

"ואז מגיע עוד אחד. גם הוא דתי כמובן, ו... לוקח עוגיה, אומר משהו ואוכל! שני תמהונים?! השלישי, הרביעי והחמישי, כולם היו 'תמהוניים'... הבנתי שאני התמהוני. הם יודעים מה הם עושים, שאלתי אותם..."

הרה"ג ר' אהרן ידלר, עם סיפור מיוחד, על צעיר שגדל בבית מנותק לחלוטין, וגילה את אור התורה בזכות ברכת 'מזונות'

יעקב א. לוסטיגמן

"כָּל טְהוֹר בְּבֵיתָּהּ יֵאָכְלֶנּוּ" (במדבר י"ח, י"ג)

לפני כחודש וחצי התקבלה ב'אחינו' שאלה מבחור שביקש קצת הדרכה בנושאי יהדות. לא מדובר באירוע חריג, שאלות הלכתיות ובקשות הדרכה בנושאים יהודיים מתקבלות בכל ימות השנה, בקצב הולך ומתגבר.

מה שהיה מיוחד בפניה הספציפית הזאת הוא שהפונה, בחור בן 16 וחצי מירושלים, כבר הפנה ל'אחינו' מספר שאלות בתקופה האחרונה.

האחראי זיהה שמדובר בבחור בעל צימאון עז ליהדות, והחליט לקשר אותו עם הרה"ג ר' אהרן ידלר, מבכירי הפעילים ב'אחינו'.

מכאן ואילך התגלגלו העניינים בקצב מזוזז, כפי ששמענו מפיו של הרב ידלר:

"יצרתי קשר עם הבחור, וגיליתי שהתחושות אכן היו נכונות. הוא כל כך שמח לדבר איתי, וביקש לדעת עוד ועוד.

"דיברנו, קבענו להיפגש, והיה לי קשה לעמוד בקצב של השאלות שהבחור המטיר עלי. הוא פשוט היה להוט לדעת, להבין, לשמוע עוד ועוד, להעשיר את הידע שלו.

"שאלתי אותו איך הוא הגיע אלינו, וממתי התחילה ההתעניינות שלו ביהדות. התשובה שקיבלתי הכתה אותי בתדהמה.

"גדלתי בבית שבו לא היה שום קשר לדת", סיפר לי הבחור. "מעולם לא הייתי בבית כנסת, לא שמרנו שבת ולא יום כיפור. שום דבר...

"אבל כשהגיע יום הבר מצוה שלי, אבא שלי לקח אותי לכותל המערבי, להניח תפילין ולעלות לתורה.

"לרגל השמחה הבאנו קצת כיבוד. בקבוקי שתיה ועוגיות שקנינו במכולת. כמובן שאבא הקפיד שהעוגיות יהיו עם הכשר של הבד"ץ, כי הוא הבין שכשבאים לכותל ומכבדים יהודים דתיים במשהו לאכול, זה צריך להיות כשר.

"זה לא היה חדש לי. ידעתי שהדתיים מקפידים לאכול כשר, והיה טבעי לחלוטין שבאירוע דתי מביאים אוכל כשר.

"הגענו לכותל, הנחתי תפילין, נתנו לי סידור והבנתי שיש טקסט שאני צריך למלמל.

"מלמלתי. אלא מה?

"מה אכפת לי? זה הרי חלק מהטקס.

מה זה מברכים?

"אחרי התפילה, אבא פתח את חבילות העוגיות וכיבד את הנוכחים לאכול ולשתות.

"הפעם הופתעתי לחלוטין. בא דתי אחד, עם זקן ופאות, מאחל לנו 'מזל טוב', לוקח עוגייה, מחזיק ביד ימין, אומר משהו בשפה שאני לא כל כך מבין, ו... אוכל.

"חשבתי שהוא תמהוני. אדם מזוזר..."

"ואז מגיע עוד אחד. גם הוא דתי כמובן, ו... לוקח עוגיה, אומר משהו ואוכל!

"שני תמהונים!?"

"השלישי, הרביעי והחמישי, כולם היו 'תמהוניים'... הבנתי שאני התמהוני. הם יודעים מה הם עושים, זה אני שלא יודע.

"שאלתי אותם..."

"הם הסתכלו עלי בהפתעה, ואמרו לי 'אנחנו מברכים, אתה לא רואה לבד?'..."

"שאלתי אותם מה אתם מברכים? מה זה בכלל מברכים?"

"הם הסבירו לי שלפני שאוכלים עוגייה, מברכים את הקדוש ברוך הוא שהעניק להם אותה... וגם לפני שהם שותים קולה, או מים, או קפה..."

"זה תפס אותי!"

"הרעיון הזה שצריך להודות לקב"ה על כל דבר קטן, וששום דבר שאנחנו מקבלים אינו מובן מאלינו, פשוט הקסים אותי.

הוא חיפש וחיפש בכל הבנין את ר' אהרון קוטלר, שמיהר להסתלק מיד אחרי דרשתו, כדי לומר לו שלום עליכם... בסוף מצאו באחד מחדרי השיעורים כשהוא בוכה...

"מקום שבעלי תשובה עומדין צדיקים גמורים אינם עומדין"

הרב בנימין בירנצוויג

"וְהִנֵּה פָּרַח מִטֶּה אֶהְרֵן לְבֵית לְוִי וַיֵּצֵא פָּרַח וַיֵּצֵא צִיץ" (במדבר י"ז, כ"ג)

נס גדול התרחש במטהו של אהרון! הנה דרך העץ שבתחילה מוציא פרחים ולאחר מכן יוצאים פירות כשהפרחים נופלים, והנה מתבאר בפסוק, שמטה אהרון היו בו גם הפירות וגם הפרחים שנשאר בו, ודבר זה מפורש בגמרא ביומא (נב, ב) שהטמינו מקלו של אהרון שקדיה ופרחיה.

והביא מרן הגאון ר' משה פינשטיין זצ"ל בספרו 'דרש משה', את דברי התוספות ישנים שהקשה: הרי כשיש פירות ושקדים אין כבר פרחים על העץ? ותרצו שזה היה נס שנשאר גם הפרחים! לאיזה טעם נצרך נס גדול זה?? הקשה ר' משה זצ"ל, ובאר יסוד נפלא ומתוק מאד:

ללמדנו שכל הדברים המביאים לקדושה, אינם בטלים ונעלמים! וכל עמל האדם לתורה ומצוות, גם אחרי קיום פרי המצווה שהיא גוף המצווה, הפרחים - שהם העמל הטרחה והצער שבאו לו כדי לקיים המצווה, הרי הם קיימים ועומדים לעד, ושכרם שמור לו לבעליו לנצח!

ושלא כדברים הגשמיים, שאדם מקבל שכר רק בעבור הפרי - שהוא גמר המלאכה, אבל על הטרחה והעמל בעשיית המלאכה על זה אינו מקבל שכר - לא כן ברוחניות, אדם מקבל שכר לא רק על התוצאה של המצווה אלא על כל מה שטרחה בעבורה!!

וידועים בזה דברי הכהן הגדול מרן החפץ חיים זיע"א, במשלו על הסנדלר שטורח עבור עשיית הנעל, ואם בסוף הנעל התקלקלה ולא יצא כלום ממלאכתו, הרי שלא יקבל מאומה על טרחתו, וכל שכרו רק על התוצאה המוגמרת, אבל ברוחניות - אם אדם עמל ויגע, ולבסוף לא זכה - מקבל שכר על עצם העמל, ושכרו זה עומד לעד!!!

פעם עמד מרן רבי יצחק הוטנר זצ"ל באיזו שמחה, ודרש על ענין של השכר על עמל התורה, באותו מעמד היה נוכח גם מרן רבי אהרון קוטלר זצ"ל. ואמר רבי יצחק הוטנר, שמה שאמרו חז"ל "הלומד תורה מתוך הדחק" - אין כוונתם רק לדחק של פרנסה, אלא גם לדחק של כשרון, למי שלא התברך בכישרונות, והלימוד אצלו נעשה בדחק, בעמל ויגע, הוא זוכה לשכר הרבה מאד עבור עצם העמל.

לאחר הדרשה, לפני שהלך רבי יצחק הוטנר, חיפש את רבי אהרון קוטלר לומר לו 'שלום עליכם' ולא מצאו, חיפש וחיפש ומצאו יושב ובוכה באחד מחדרי השיעורים בבנין ההוא. שאלו רבי יצחק הוטנר: "למה ראש הישיבה בוכה? האם גרמתי בדברי איזה צער לראש ישיבה?". אמר לו רבי אהרון קוטלר, שאחרי מה שהוא שמע שלימוד תורה מתוך הדחק, זה גם מי שלא התברך בכישרונות, והלימוד בשבילו בדחק ועמל גדול, אז הוא בוכה על מצבו מה שלא זכה לזה כלל, שהרי יש לו ישיבה ותלמידים, וגם כידוע התברך ר' אהרון בכישרונות נדירים של גאונות, ועל זה הוא בוכה, שאין לו את המעלה של לימוד תורה מתוך הדחק כלל, ואין לו את השכר הנלווה למצוה, שכר העמל והצער של הלימוד והמצוה.

סיפר לי הרב יעקב שויי שליט"א, מבכירי המרצים ב'ערכים' סיפור שקרה בימים אלו: ב'ערכים' כידוע, יש מערכת של חוגי בית שאליהם מזמינים אנשים המתעניינים קצת בדת, ואחר שמקבלים בחוגי בית אלו קצת מושגים ביהדות, מזמינים אותם לסמינרים של 'ערכים' שנערכים בבתי מלון, ושם הם זוכים למסה של הרצאות, אשר משאירים ברבים מהם חותם, שמביא אותם לשנות את חייהם ולהתקרב לחיי תורה ומצוות.

באחד מחוגי הבית השתתף יהודי, שהיה בעל דרגה בכירה מאד במשטרה, שהחליט להצטרף לחוגי הבית, וכך במשך כמה חודשים היה מגיע בקביעות לחוגי הבית. אבל כשרבים מהמשתתפים כבר התקדמו והגיעו בעקבות כך לסמינרים, הוא נעצר ולא הסכים להתקדם לסמינרים, והמשיך להגיע בקביעות נחרצת לחוגי הבית

לקראת שבת

הספר
שכבש
את העולם
היהודי

**עכשיו בחזרה על מדפי הספרים בחנויות
המובחרות ובמשרדי 'דרשו'**

**סט 5 כרכים מרהיב
 עם אלפי סיפורים ופנינים מרתקים
 מחייהם של רבותינו הקדושים
 לפי סדר פרשיות השנה
 מעורר לבבות לאהבת השם יתברך
 ותורתינו הקדושה**

ניתן להשיג בחנויות הספרים או במוקד 'דרשו' 02- 5609000

דברי תורתם וסיפורים על גדולי עולם שיום פטירתם חל השבוע

האווירה השונה נתנה שמחה בלבם של הבחורים, ואחד מהם ניצל זאת להוללות, וזרק סוכריה על חבירו שישב בקצה השני של חדר השיעורים...
"כשהבחין בזאת הגאון רבי מיכל יהודה, הוא פסק מלומר את השיעור, עזב את מקומו וניגש למקומו של הבחור..."

הרב ישראל ליוש

ביום כ"ו בסיון חל היא"צ של הגאון רבי מיכל יהודה ליפקוביץ זצ"ל, ראש ישיבת פוניבז' לצעירים ובעל המנחת יהודה'.

רבי מיכל יהודה נולד בשנת תרע"ד בוולאז'ין' לאביו רבי משה דוד, שגידלו וחינוכו לתורה ויראה, וממשכורתו הדלה שכר לו מלמדים, מלבד לימודיו בחיידר המקומי.

כשהיה בן י"ב שנה כבר נסע ללמוד בישיבה קטנה ב'לידא', כשהוא חוגג את בר המצוה שלו בחוג חבריו בלי הוריו. לאחמ"כ נסע ל'וילנא' ללמוד בישיבת 'רמיילס', אצל מורו ורבו הגאון רבי שלמה היימן זצ"ל, ולימים אף הוציא את ספרו 'חידושי רבי שלמה'.

בשנת תרצ"ו עלה לארץ ישראל, ולמד בישיבת 'חברון' בירושלים, אצל הגאון רבי יחזקאל סרנא זצ"ל והגאון רבי אהרן כהן זצ"ל, ונתקרב מאוד למשגיח הגאון רבי יהודה ליב חסמון זצ"ל.

בירושלים אף קשר קשרי לימודים עם הגאון רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל, והשתתף בשיעוריו על סדר 'קדשים'.

לימים נתקרב למרן ה'חזון איש', ובשנת ת"ש שידכו לרעייתו בת הגאון רבי אברהם יצחק גרשונוביץ זצ"ל, אב"ד ז'בינקא' וראש ישיבת 'תפארת ציון' בבני ברק. אחר נישואיו נתמנה לר"מ בישיבת 'תפארת ציון'.

בתקופה זו אף ייסד שיעור לבעלי בתים, בבית מדרשו של ה'חזון איש', והוא נמשך עשרות שנים ברציפות.

כשהקים הרב מפוניבז' הגאון רבי יוסף שלמה כהנמן, את ישיבת פוניבז' לצעירים, הושיב בראשה את רבי מיכל יהודה יחד עם הגאון רבי אהרן יהודה לייב שטיינמן זצ"ל, שם העמיד תלמידים לאלפים במשך כשבעים שנה.

הקים רשת כוללים ללימוד סדר טהרות, ומסר נפשו על זה. דברי תורתו מודפסים בספרי 'מנחת יהודה'.

נלב"ע בכ"ע בסיוון תשע"א, וכבוד גדול עשו לו במותו, כשעשרות אלפי איש מלווים אותו לבית עולמו.

והלבישן טליתות שכולן תכלת, באו ועמדו לפני משה, אמרו לו: 'טלית שכולה של תכלת, חייבת בציצית או פטורה?' אמר להם: 'חייבת', התחילו לשחק עליו: 'אפשר טלית של מין אחר, חוט אחד של תכלת פוטר, זו שכולה תכלת לא תפטור את עצמה?!' [רש"י].

מחלוקת זו של קרח עם משה, אומר הגאון רבי מיכל יהודה ליפקוביץ זצ"ל, למרות היותה, לכאורה, מחלוקת תורנית, הלכתית, לא נכללה בדברי חז"ל ברשימת המחלוקות התורניות. להיפך, דנו אותה כמחלוקת קנטרנית. משה רבינו התייחס לשאלתם של קרח ועדתו, כדברי ליצנות.

וכל כך למה? כיצד ירד קרח, שהיה מראשי הסנהדרין לדיוטא תחתונה כל כך? אין זאת אלא משום הנגיעות שהיו בו. תאוות הכבוד והשררה שלטה בו בעוז, והיא אשר גרמה לו להתלוצץ מדברי הלכה, עד כדי כך שהגיע לכפור במשה ובתורה, כי אמר למשה: 'דברים אלו לא נצטוית עליהם ומלבך אתה בודאם'.

פוק חזו, מייסרנו רבי מיכל יהודה, עד היכן מגעת נגע הנגיעה, התאוה מביאה לידי ליצנות, והליצנות מביאה לכפירה בה', בעבדו ובתורתו...

ולא עוד, אלא שע"י נגיעותיו הצליח קרח למושך אחריו מאתיים וחמישים נשיאי עדה, קריאי מועד, אנשי שם, ובכח ליצנותו הקהיל אותם על משה ואהרן, וטענו כלפיהם 'מדוע תתנשא?'

"וַיִּקְרַח קִרְח בֶּן יִצְחָק בֶּן קָהָת בֶּן לֵוִי... (במדבר ט"ז, א')

"מה עשה? עמד וכנס מאתיים וחמישים ראשי סנהדראות..."

היה כי הרבה זמן רב האם וכיצד להגיב..."

פעם נשאל רבי מיכל יהודה בענין מסוים, ונמנע מלהשיב. אחר זמן מה, שלח שליח מיוחד אל השואל ומסר לו את הכרעתו, והסביר: "לא רציתי להשיב מיד, כי באותה שעה הרגשתי שיש בליבי נגיעה לצד שהכרעתו..."

בפרשת קרח היה הגאון רבי מיכל יהודה זצ"ל מדבר אודות מעלת השלום, והיה מביא את דברי הרבינו יונה על המשנה באבות (א יח): רשב"ג אומר על שלושה דברים העולם עומד, על הדין, על האמת ועל השלום, "שלום הוא כולל לכל טוב שבעולם, ואין תכלית לתועלתו ושלום על ישראל".

ובפי' החסיד יעב"ץ כתב שרשב"ג הזכיר את השלום בסוף מאמרו, לפי ששלושתם נכללים בו, כי אם יש שלום בעולם בהכרח שיש אמת, כי רוב הקטטות נגרמות בהעדר האמת, ואם יש אמת, לא יצטרכו לדין, נמצא השלום כלי מחזיק הכל!

"בואו ונראה עד כמה גדולה מעלת השלום", ציין רבי מיכל יהודה, "שהרי רבינו הקדוש חתם כל סדר המשניות במאמרו של ר"ש בן חלפתא: 'לא מצא הקב"ה כלי מחזיק ברכה אלא השלום', ללמדך שאף אחר שגמרו ושנו את כל התורה שבע"פ, והשיגו את מעלת הדעת, מ"מ הכלי המחזיק ברכה הוא השלום".

וכה היו דברי רבי מיכל יהודה על תלמיד חכם מופלג, שהיה מעורב במקרה של מחלוקת, וגרם במעשיו לפגיעה חמורה בכבוד זולתו: "לכאורה יאמרו, הלא הוא תלמיד חכם גדול שכל ימיו עוסק ועמל בתורה, ובטח צודק הוא במעשיו... אך אין הדבר כן! הלומד מוסר ומתקן את מידותיו, זוכה והתורה נעשית לו סם חיים, והיא מגדלתו ומרוממתו על כל המעשים, מגביהתו ומעלה אותו במדרגות רוחניות. אבל אם לא תיקן את מידותיו, התורה גם אז מגדלת אותו - אך עם כל פגמיו וחסרונותיו, שגם הם גדלים ומתפתחים עמו! מה שהאדם זורע - זה מה שהתורה שלומד מצמיחה!".

וסיפר הגרמ"ל על בנו של הסבא מקלם זי"ע, הגה"צ רבי נחום זאב זיו זצ"ל, שפעם ביקשו ממנו שיתערב לפשר ולהשקיט מחלוקת, והוא סירב אף לשמוע הצדדים, ונימק שהוא חושש שמא כאשר ישמע הצדדים, ימשך אחר צד אחד במחלוקת, והוסיף שרק חמשה רגעים יכולים לעמוד בנסיון, ואח"כ הוא בסכנה שמא ימשך לצד א'...

לשליחת תגובות לכותב הטור הרב ישראל ליוש, כתבו ל: israel.layosh@gmail.com

רבי מיכל יהודה ציין נקודה מעניינת, שהאיר מו"ר הגאון רבי יהודה ליב חסמן זצ"ל: משה רבינו כלל לא ענה לקרח על שאלתו בענין הטלית שכולה תכלת, משום ששאלות שנשאלות רק על מנת לקנטר, אין צורך להשיב עליהן כלל, דברי ליצנות אינן דורשות התייחסות.

אלא שאם כאלו דברי ליצנות, יש להבין מדוע חז"ל הביאו את שאלתו של קרח? וכי מדוע חשוב לנו לדעת עם אלו דברי הבאי ניסה קרח למרוד בה' ובעבדו?

אלא, חז"ל למדונו בזה יסוד גדול, ש'ליצנות אחת דוחה מאה תוכחות!'! 'תוכחות', הם דברי אמת, דברים שיש בהם שכל וסברא, וכנגדן 'ליצנות' אלו דברי שקר והבאי, ובכל זאת יש בכח דבר ליצנות אחת לדחות מאה דברי יושר ואמת.

מכאן נבין עד כמה עלינו להתרחק מדברי ליצנות, כי מעט מהם דוחים הרבה מן האור, ומסיתים מן השכל הישר והאמת הצרופה.

על כוחה של נגיעה היה רבי מיכל יהודה מספר שפעם הגאון רבי ירוחם ממיר זי"ע, היה מתאונן על עצמו ואמר: "תמיד הייתי סבור שאין אצלי הבדל בין הרגשותי כלפי בני לבין הרגשותי כלפי כל ילד יהודי אחר. עד שפעם אחת נפל אחד מבני ונחבל קשות בגופו, מתחילה לא ידעתי שמדובר בבני, וכשלתע שמעתי שמדובר בבני, מיד הרגשתי שינוי בהרגשה שלי...".

ורבות היה רבי ירוחם מתאונן על כך שחי זמן רב בטעות...

אין קולמוס שיוכל לתאר את מידת יושרו של הגאון רבי מיכל יהודה, והתרחקותו מכל זיק של נגיעה, ובכל זאת נספר כמה סיפורים מייצגים:

חתנו הגאון רבי משה אליהו שוורץ שליט"א מספר: "היה זה כאשר הגאון רבי אהרן ליב זצ"ל נעדר מן הישיבה, וצירפו את שני השיעורים יחד, האווירה השונה נתנה שמחה בלבם של הבחורים, ואחד מהם ניצל זאת להוללות, וזרק סוכריה על חבירו שישב בקצה השני של חדר השיעורים..."

"כשהבחין בזאת הגאון רבי מיכל יהודה, הוא פסק מלומר את השיעור, עזב את מקומו וניגש למקומו של הבחור, ולפתע חזר למקומו, והסביר: 'ניגשתי אליך כי רציתי לסטור לך על מעשה החוצפה שעשית, אך כאשר התקרבת הרגשתי כי יש בליבי כעס, ועל כן חזרתי למקומי...!'

תלמידו, הגאון רבי ברוך בער בן שלום שליט"א, מספר: "פעם נכנס בחור בסערה לחדר השיעורים כשכסא בידו, וכמעט פגעה רגל הכיסא ברבי מיכל יהודה. נדהמנו...!

"ראש הישיבה עצר את השיעור ושתק זמן רב, כרבע שעה, אח"כ אמר ברוגע: 'עשית דבר מסוכן... זה יכול היה להיות סכנה...! ניכר

התשתיות קודמו במהירות עצומה, והסינים מאוד מרוצים מהתנהלות המשטר באופן כללי. אין להם סיבה מיוחדת להתלונן, יש יותר כסף, יותר שפע, רמת החיים שלהם בשיפור מתמיד, והם גומלים למשטר טובה בכך שהם מציינים בלי חכמות. כך הם הצליחו גם להתגבר על התפרצות הקורונה, באמצעות צייתנות מוחלטת של למעלה ממיליארד סינים שפשוט שומרים על ההנחיות ואף אחד מהם לא מזלזל בהן.

"לפעמים אני יושב במפעלים במשך ימים שלמים", מספר לנו האדמו"ר. "לא תמיד אפשר להביא משגיח, יש מקרים שצריך לבוא למקום, לבדוק את חומרי הגלם הבסיסיים, לשמור זמנים שלושה ולקבל אספקה של חומר גלם למפעל זה או אחר, למשך שנה קדימה.

"אני יושב שם במשך שעות, מוציא גמרא קטנה ומתחיל ללמוד. הסינים נעמדים מסביב ומנסים לבדוק מה זה. ספר כל כך צפוף, על כמה סוגי כתב, בעיצוב משונה. כשאני אומר להם שזה תלמוד, הם נורא מתרגשים. לא רק שהם רואים יהודי, הם גם רואים אותו עוסק בלימוד התלמוד..."

"זוהי מאוד מעניין, כי סין היא מדינה קומוניסטית, יש להם יחס מאוד זהיר ומסוייג כלפי דתות. למזלנו, היהדות אינה דת מוכרת בסין באופן רשמי, ולכן הם מעלימים עין מפעילות יהודית. לנוצרים והמוסלמים להבדיל יש הגבלות, כל איש דת חייב לעבור קורסים והכשרה מטעם המשטר, עוקבים אחרים, בודקים מה הם מטיפים ואיך הם פועלים. מהיהודים הם מתעלמים, וזה לא אכפת להם כי היהודים באמת לא עושים פעילות בקרב הסינים ולא מהווים איום כלשהו על המשטר הסיני או על התרבות הסינית שמאוד מאוד חשובה להם".

בהקשר זה מספר האדמו"ר על ביקור שעשה לפני שנים אחדות במחוז שינג'אן: "זה אזור שבו יש מתיחות גדול מול המוסלמים", הוא מסביר, "ולכן יש שם סידורי אבטחה יותר קפדניים, בשונה משאר המחוזות בסין שבהם פחות בודקים את העוברים והשבים. "הגעתי לעיירה מרוחקת בקצה של מחוז שינג'אן, ביקרתי במפעל בדקתי מה שהייתי צריך לבדוק וסיימתי את הביקור. נשארתי לי שמונה שעות להמראה, ושכרו לי חדר בבית מלון מקומי שאוכל לנוח עד לטיסה.

"החלטתי לצאת קצת לבדוק את השטח, הלכתי ברחוב, נכנסתי לחנות קניתי קצת פירות שיהיה לי לאכול, חזרתי לחדר והתיישבתי ללמוד קצת.

"כשאני נמצא בבית, יש לי תירוצים", הוא אומר, "פעם צריך ללכת לבנק, למכולת, לטפל בילדים, לעשות עסקים. אבל עכשיו אני תקוע בבית מלון נידח במחוז מבודד בסין הרחוקה. אין לי שום עיסוקים, אם עכשיו אני לא אלמד, איזה תירוץ אני אספק שם בשמים? אהה?, אז חייבים ללמוד כדי להציל את הכבוד האבוד..."

איתם הפסיקו לייצר מזון כשר כי לא היו משגיחים בכל סין, עכשיו התחילו קצת לבצע הקלות והצלחתי סוף סוף להיכנס לסין, אני צריך לשקם את כל מערכת הקשרים עם עשרות המפעלים המספקים בחלקם מוצרי גלם למאות מפעלים אחרים, והכשרות שלהם חשובה מאוד לכמה וכמה מערכות כשרות שמסתמכות עלינו במוצרים אלו.

"בנסיעות האלו, קשה מאוד לשבת וללמוד. נכון שיש זמן בתוך הרכב, אבל גם בנסיעה יש לי עובדים סיניים שכל הזמן מתאמים לי פגישות וביקורים ומפתחים קשרים חדשים. זה המון עבודה, המון פרטים, לסגור קצוות, לתאם מול מפעלים במדינות אחרות אם הם צריכים חומר גלם כזה או אחר, ואיזה מוצרים דחופים יותר שיהיו בכשרות מהודרת כי המלאי שלהם כבר אזל מהמפעלים וכו' וכו'.

"בימים כאלו, השיעורים של הרב סגל, הם פשוט הצלה בשבילי. לא מצאתי שיעורים טובים מהם באידיש. הם מאוד מתאימים עבורי כי הם נמסרים בשפה בהירה וקולחת, בצורה ברורה וחדה, כל מילה מחושבת ושקולה, הרב סגל פשוט נותן לנו את דפי הגמרא עם כפית של זהב לפה, כך יש לי תמיד מעין חברותא זמין, הוא לומד איתי בכל שעה שאני רוצה ללמוד, איזה דף שאני בוחר, הוא תמיד נמצא בשבילי, ואני מאוד אוהב ללמוד איתו..."

"משך השיעורים של הרב סגל קצר יחסית, כך גם כשאני מאוד עסוק וטרוד, אני יכול ללמוד דף חדש, לחזור על הדף של אתמול ושלושום, להקשיב לדף של מחר, וכל זה בין שיחת טלפון אחת לשנייה ובין ביקור במפעל לבין פגישה עם המנהל שלו שקצת מאחר להגיע ונותן לי להמתין לו כמה דקות".

אנחנו שואלים את המומחה הגדול לכשרות בסין, כיצד הוא עצמו זוכה לאכול אוכל כשר בעודו נמצא בבידוד בבית המלון...

"לשמחתי יש לי פה ידיד נאמן, רבה של הקהילה הספרדית בשנחאי, שרעייתו הרבנית מבשלת ושולחת לי אוכל כשר למהדרין, הם לא מוכנים לקבל על זה תשלום, ועושים את זה ממש לשם מצווה עם כל הרצינות. אשריהם ואשרי חלקם. זה לוקח שש או שבע שעות עד שהאוכל מגיע אלי כל פעם, כי הנהלת המלון עושה בעיות ומערימה קשיים, אבל בסוף זה מגיע וב"ה לא חסר לי דבר.

"יש פה חוץ ממני במלון של המבודדים יהודי נוסף, טומי פרינדלנר, הוא יהודי מבוגר כבן 85, איש נמרץ עם רוח צעירה ובעל צדקה גדול. הוא נחשב לראש הקהל של קהילת חב"ד בשנחאי. הוא נמצא בחדר אחר כמובן, כי כל אחד נמצא בבידוד לבד. אסור לנו לצאת מהחדרים. "הסינים הם עם צייתן. במערכת החינוך שלהם משקיעים הרבה מאוד בנושא הזה, לציית לשלטונות, לא להתערב כמה שלא קשור אליך, אל תתווכח עם הממשלה.

"כשאני הגעתי לסין בפעם הראשונה, היו כאן בעיקר דרכי עפר. זאת היתה מדינה עניה ונחשלת. הם התפתחו בצורה יוצאת דופן, סין היום היא מעצמה לא רק צבאית אלא גם כלכלית וטכנולוגית.

יש להם מצלמות במקומות רבים, עם תוכנה לזיהוי תווי פנים, הם יכולים למצוא כל אחד בקלות וביעילות יוצאת דופן. ארצות המערב יכולות רק לקנא בהם על היכולת שלהם למגר פשיעה וטרור. כך הם הגיעו אלי לבית המלון, וכשראו שאני יהודי ישראלי, והבינו שאין לי שום קשר לאיסלאם חלילה, הבינו שאני כמוהם לא טרוריסט ונפרדו ממני בידידות.

"בכל מקרה, ההמלצה שלי ליהודים שמגיעים לכאן לבקר, אם לצרכי כשרות או לעסקים אחרים, קודם כל אל תשכחו להאזין לשיעורי 'דף היומי' ב'דרשו', זה מאוד יעזור לכם.

"חוץ מזה כדאי שתדעו שהסינים אוהבים יהודים ומכבדים יהודים, אבל אנחנו חייבים גם להתנהג אליהם בכבוד. אסור לפגוע בתרבות שלהם, אסור להתווכח איתן ולזלזל בהם. צריך לכבד אותם, להעריך אותם, והם מחזירים יחס מכבד ומעריך בחזרה. "במחשבה שנייה, זה נכון לא רק לגבי הסינים, אלא פחות או יותר לכל עם ולכל אדם בכל מקום בעולם..."

"בכל אופן, אני יושב לי עם הגמרא שלי, ופתאום דפיקות חזקות בדלת. אני פותח, ומולי עומדים שבעה או שמונה שוטרים סיניים, חמושים היטב, והם דורשים ממני להזדהות בפניהם.

"אני מנסה לדבר איתם באנגלית, הם לא מבינים. רק אחד מהם מבין כמה מילים, אבל לא יותר מזה. הוצאתי דרכון, תעודת זהות, מסמכים, הראיתי להם את כרטיס הטיסה שאיתו הגעתי ואת הכרטיס שאיתו אני אמור לצאת מכאן בעוד כמה שעות, הראיתי להם את ההזמנה לפגישה במפעל.

"הם בדקו את המסמכים וכשראו את הדרכון אמר לי השוטר שידיע קצת אנגלית: "אה... יזראל? יזראל!! אוקיי, יזראל גוד!!! וורי גוד". הוא לחץ את ידי והם נעלמו להם.

"מה התברר? התושבים ראו אדם עם זקן גדול מסתובב ברחוב, עם לבוש משונה, והיו בטוחים שאני מוסלמי חלילה, בטח מחבל שבא לרגל אחריהם ולהוציא לפועל מתקפת טרור. כמוהם שהם דיווחו למשטרה, ובסין אין חכמות, המשטרה מאתרת אנשים בתוך רגעים.

המשך מעמוד 3 | הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א

שהקב"ה נתן לי, אם כן אין לי בעל אחר, וארגיל את עצמי אליו, עד שהוא ימצא חן בעיני, ואני בעיניו.

כך גם בענין הדירה והמקום שהאדם מתגורר בו. יש ואדם אינו מרוצה ממקום המגורים שלו, והדבר טורד את מנוחתו ושלות דעתו, ואין הוא יודע מה לעשות.

הצד היעיל ביותר שיוכל לנקוט בו הוא שיחשוב שאין לו מקום אחר, שלא עומדת בפניו אופציה נוספת, יראה שלפתע פתאום המקום ימצא חן בעיניו.

וכן אשר לרכישת חפץ. פגשתי אדם שקנה רכב חדש ונוצץ, יוקרתית מאין כמוהו, וראיתי שהוא רוצה לשוחח עימי בענין הרכב. הייתי בטוח שהשיחה תיסוב על מידת הסיפוק שיש לו מהרכב החדש...

במקום זאת פתח האיש בדברי תלונות ומענות, וסיפר שהאוטו הישן שלו, נסע כליכך טוב, עד שממש היה נדמה שהמכונית כמו נוסעת מעצמה, בצורה חלקה כליכך... והנה דווקא הרכב החדש, היוקרתית, עושה בעיות...

מה הפיתרון שמציע החידושי הרי"ם לאיש אשר כזה? - בטל עצמך מפני ה... חפץ. כי הקב"ה נתן לך אותו. תחשוב שזה אכן הדבר הטוב ביותר שהיית יכול עשות, ושאינן לך רכב אחר, ואז תגלה לפתע שהוא ימצא חן בעיניך...

דבריו של החידושי הרים אינם זקוקים להסכמות, אבל מי שמתמצא מעט בדרכי החיים, יודע שאכן כך הם פני הדברים במציאות.

כל הספקות והלבטים שיש לאדם; כל רגשי הקנאה שיש לו כלפי אנשים אחרים, יעלמו לחלוטין ברגע שידיע בידיעה ברורה שאין לו משהו אחר... או במילים אחרות: שהוא צריך להסתדר עם מה שיש לו...

(מתוך הספר 'שמחה בבית', בעריכת הרב משה מיכאל צורן)

על כל מה שנמצא על השולחן, וכיון שהיין היה כבר על השולחן, לא צרך לברך שנית.

הגאון מטשיבין, בהנהגתו זו שלא הגיב מיד לדברי האיש, מצא חן בעיני ה'. מן-הסתם הוא עשה חשבון שאם יגיב בו-במקום, הדבר יבייש אותו ועלול להזיק לו, ולכן החליט לנקוט בפלך השתיקה.

הנהגה זו, ענוותנות חן היא. "ולעננים יתן חן" (משלי פרק ג' פסוק ל"ד). והגמרא (סנהדרין), אומרת 'הוי קבל וקיים'. וברש"י: 'הוי עניו ותחיה'. וממשיך רש"י כותב: 'קבל לשון אפל, עשה עצמך אפל ושל'.

זה משתלם

צריך לומר במלים הכי-ברורות: בעל שלא יתווכח עם אשתו, אלא יכניע את עצמו ויעשה את רצונה, ישא חן בעיני אלוהים, וממילא גם בעיני רעייתו. וכשהאדם נושא חן בעיני השני, לא חסר לו מאומה... צריכים לשאול את מי שניסה להתנהג כך... התשובה תהיה חד-משמעית: זה כדאי. זה משתלם. ה'החזרים' הם כל כך גדולים ורבי-משמעות, שחבל להפסיד אותם.

'הרכב הקודם נסע חלק, ודווקא הרכב היוקרתית החדש עושה בעיות'...

מדברי החידושי הרי"ם שנאמרו בקטע הקודם נלמד כיצד לילך בדרכי החיים. כל אחד הרוצה למצוא חן בעיני זולתו, יבטל את דעתו כלפיו, ויראה שהדברים יפעלו בצורה המהירה ביותר.

אשה הרוצה להשכין שלום בית בתוך ד' אמותיה, ולמצוא חן בעיני בעלה, תבטל את דעתה מפני דעתו, ותחשוב שכיון שזה הבעל

לשלוט עליה. צריך להיזהר שלא לתת שום דריסת רגל לדבר הזה. יש היום אנשים שאם יגידו להם "לא לדבר", יכעסו ויאמרו "אל תגיד לי דעות"... כאילו לברוח ממחלוקת זו 'דעה'. זו לא דעה, זו שמירת הנפש כפשוטו!
(מתוך הספר 'אוצרותיהם אמלא')

חשבון כי בדקה הראשונה השניה והשלישית שאדבר ודאי תהיה כוונתי לשם שמים. בדקה הרביעית החמישית והשישית אני מסופק. על הדקה השביעית אני חושש כבר די ברצינות שלא תהיה כוונתי לשם שמים..." תגרה ומחלוקת, אומרת הגמרא בסנהדרין (ז, א), היא כמו נביעת מים שפורצת לה דרך. אם לא יסתמו אותה כשהיא קטנה, כבר לא יוכלו

המשך מעמוד 23 | הרה"ג ר' אהרן ידלר

כיצד הגיע הסיפור אל סיומו, לעת עתה לפחות. "כשאני נפגשתי עם הבחור הזה בפעם הראשונה, הוא חבש 'כיפת אירועים'. כיפה לבנה שמחזיקים בבית רק כדי לחבוש אותה כשבאים להילולא, או כשהולכים לבית הכנסת לתפילת נעילה..." "הוא לא היה חובש כיפה ביום יום, למרות שקיים מצוות רבות. בפועל הוא עשה את כל הדרך לבד, רק בהתכתבות עם רבני 'אחינו'." "כשאני הגעתי, הוא כבר היה בשל להרבה יותר מזה. בקושי הספקתי לדבר איתו והוא כבר הביע רצון עז להיכנס לשיבה! בחור שהולך בלי כיפה..."

"ראיתי שיש על מה לדבר. הוא באמת באמת מוכן לעשות את הצעד הזה. כמוכן ששאלתי אותו מה דעת ההורים שלו, והוא ענה שאבא שלו לא כל כך מתלהב, אבל הוא לא ימנע ממנו לעשות את מה שלבו חפץ. "חודש וחצי לאחר מכן הבחור כבר היה רשום בשיבה, ובתחילת הזמן הקרוב, זמן 'אלול', הוא יתחיל בעזרת ה' את הלימודים בשיבה בפועל. "בינתיים אנחנו עושים איתו עבודת הכנה אינטנסיבית, משלימים מושגי יסוד שהוא עדיין לא נחשף אליהם, אבל רמת המחויבות שלו וגם הידע שלו בנושאים רבים, כבר מעמידים אותו במצב שהוא בשל ללמוד בשיבה לצעירים מתחזקים.

"לסיום", אומר הרב ידלר, "זה מדעים לראות איך בחור התחיל עם משהו קטן כל כך, ובחסידי שמים הגיע אלינו, התחזק עוד ועוד, והכל באופן עצמאי לחלוטין, בלי שמישהו יעזור לו, בלי שמישהו ידע על כך בכלל.

"הוא פשוט היה צמא לרוחניות, ליהדות, חשקה נפשו בקיום התורה ומצוותיה, והקדוש ברוך הוא הוביל אותו לכתובת הנכונה, כדי שנוכל לעזור לו לממש את רצונו העז. מי כעמך ישראל!"

"התחלתי להתעניין, אבל קצת התביישתי לשאול יותר מדי שאלות. "כשהגענו הביתה, התיישבתני על יד המחשב והתחלתי לבדוק מה זה "מברכים". הגעתי למרכז הממוחשב של ארגון 'אחינו', ושם קיבלתי את התשובה לכל השאלות. אפילו את נוסח הברכות היה שם, הדפסתי, שמרתי בצד, וכל פעם כשאכלתי עוגיה הייתי מברך..." "אחרי תקופה התחלתי להתעניין גם בדברים נוספים, מה זה פסח, למה אסור לאכול חמץ. מה זה ראש השנה, מה קשור שופר? למה צריך לתקוע בו... אני מחפש וכמעט תמיד אני מגיע למרכז הממוחשב של 'אחינו'..."

הכח של 'אחינו'

"הבנתי שפה יש לי תשובה לכל שאלה. "בהמשך גיליתי את הקטגוריה "שאל את הרב". אני שולח שאלה, וכעבור יום או יומיים מקבל תשובה שכבוד הרב כתב במיוחד בשבילי..." "הופה! זו כבר רמה אחרת לגמרי. התחלתי לשלוח שאלות, קיבלתי תשובות מפורטות וענייניות. כך לאורך שלוש שנים, כל פעם שהיה לי רצון לדעת עוד משהו על יהדות, הייתי בודק מה יש 'לאחינו' לומר על כך. "אם לא הייתי מוצא תשובה מספקת, הייתי שולח שאלה לרב, ומקבל תשובה! "לכן, כשאתה התקשרתי אלי אני כל כך שמחת, כי באמת אני מרגיש שהגיע הזמן שאתקדם בצעדים גדולים ומשמעותיים יותר..."

כיפה ו... ישיבה

הרב ידלר מסיים את המונולוג ששמע מפיו של הבחור הצעיר, ומספר

המשך מעמוד 24 | הרב בנימין בירנצווייג

אותו יהודי כבר כמעט הגיע לתכלית המבוקשת, ולא זכה! אבל הנה זכיה גדולה נשארה באוצרותיו, הוא טרח ועמל קשה מאד להשתתף בחוגי הבית, והכל בשביל להתקרב עוד ועוד, ואמנם לא זכה להגיע לתכלית הרצויה, אבל לפחות זכה והפריחים, שהם העמל הצער והטרח שטרח בהגעה לחוגי הבית, הם בוודאי עומדים לו בעולם האמת, כי שכר העמל והטרח לא נמוג, והוא עומד בזכות עצמו לנצח נצחים. בימים שאחר הפטירה אף התברר כי הוא זכה כבר להתקדם בשמירת המצוות, ולהניח תפילין כל יום, ובמקום שבעלי תשובה עומדים..."

כמה שניסו לקדמו ולשכנעו, הדבר לא עלה בידם. לאחרונה אותו יהודי חלה ב'מחלה' ואושפז, אבל לא הסכים לוותר בשום אופן על חוגי הבית, ודרך הזום היה משתתף בחוגי הבית הקבועים. ביום ראשון באחרונה, האחראי בערכים המוסר את חוגי הבית שלו, הופתע וקיבל טלפון מאותו יהודי מבית החולים, כי גמלה בליבו ההחלטה להגיע להשתתף בסמינר המתקיים בשבת הקרובה, שמחה גדולה הייתה בליבו... אבל הנה הגיע יום שישי, ובשורה קשה מבית החולים, נשמתו של אותו איננה!

**סיכום
שבועי
ב'דף יומי
בהלכה'**

- ◆ **מדוע עושים את הכפרות דווקא בתרנגול?**
- ◆ **כיצד מבקשים מחילה מאדם שכבר נפטר?**
- ◆ **האם מותר להישען בתפילת שמונה עשרה על הקיר או על ה'סטנדר'?**

מנהגי יום הכיפורים

- מנהג ישראל לטבול במקוה טהרה בערב יום הכיפורים, כדי להיטהר מטומאה, ומשום שבמועד זה אנחנו שבים בתשובה על כל חטאינו, והשב בתשובה דומה לגר המתגייר, שהטבילה חובה היא לו.
- לדעת פוסקים רבים, בטבילה בערב יום הכיפורים, חובה להקפיד על דיני ה'חציצה' בדומה לטבילה דאורייתא.
- מצוה מן התורה להיטהר מכל טומאה בשלוש הרגלים, ונחלקו הפוסקים אם מצוה זו אמורה גם ביום הכיפורים, וכן נחלקו אם מצוה זו קיימת בזמן הזה.
- את מנהג ה'כפרות' בערב יום הכיפורים, לכתחילה יש לקיים בתרנגול, כיון שהתרנגול מכונה 'גֶּבֶר', וראוי לכפר על האדם שנקרא אף הוא גבר.
- מנהג קדום של בני אשכנז, שהשתמר עד לימינו בקהילות רבות, שכל אדם לוקה שלושים ותשע 'מלקות' בערב יום הכיפורים, כדי להתעורר לתשובה.

בקשת מחילה על עבירות שבין אדם לחבירו

- מי שציער את חברו, חובתו לפייסו ולבקש את מחילתו; ויש אומרים, שאף אם חברו מחל לו, אין הכפרה שלימה אלא כשהוא מצידו ביקש את מחילת חברו.
- מי שציער את חברו ולא הספיק לבקש את מחילתו לפני מיתתו, יבקש את מחילתו על קברו, בנוכחות עשרה אנשים, ויאמר: "חטאתי לאלקי ישראל ולפלוני זה, שחטאתי לו בחטא פלוני".
- יש שכתבו, שבערב יום הכיפורים ראוי לבקש מחילה מכל אדם, גם מאלו שלא ידוע לאדם כי ציער אותם או פגע בכבודם; וזאת, הן כדי שימחלו איש לרעהו אף על הבלתי נודע, והן כדי ליצור אחדות.

מהלכות 'יודוי'

- אדם שעבר עבירה, בין בזדון ובין בשגגה, כשיעשה תשובה וישוב מחטאו, חייב להתוודות לפני השי"ת. ולכן, ביום הכיפורים, שהוא זמן תשובה לפל - חובה על כל אדם להתוודות על חטאיו.
- מצַנֵּת 'יודוי' היא, שיאמר "חטאתי", אבל, כשמתוודה בלחש, רצוי לפרט את החטא, כדי שיתבייש בחטאו. וראוי לפרט את החטאים בתוך סדר ה'יודוי' של 'אשמנו', לפי סדר א' ב'.
- את ה'יודוי' בערב יום הכיפורים, וביום הכיפורים עצמו, חובה לומר בעמידה, משום שבאופן זה הוא נאמר בהכנעה ובלב שלם. וראוי אף לכופף את הראש ואת הגב, כצורת הכריעה שבתפילה.
- בנוגע לפעולות רבות שנדרש לעשותן בעמידה, כתבו הפוסקים שהישענות קלה על חפץ כלשהו, באופן שאם יסלקו את החפץ לא יפול הנשען, מותרת לכתחילה. אולם, לקורא בתורה אסור להישען אף באופן זה; ויש שכתבו כן גם לענין תפילת שמונה עשרה.

מצַנֵּת התוכחה

- הרואה את חברו עובר על איסור, מחויב להוכיחו. ופורק עול וכיוצא בו, אין חובה להוכיחם; וכן אין חובה להוכיח אלא את אהבו וכיוצא בו, אבל איש זר, שאם יוכיחו ישנאהו או אף ינקום בו, אין להוכיחו. ואם ידוע מראש בוודאות כי החוטא לא יקבל את התוכחה - אם החטא נעשה בשגגה, אין להוכיחו, כי מוטב שישאר שוגג, ולא יהיה מזיד. ואם החטא נעשה במזיד - כשמדובר בציבור, חובה להוכיחם פעם אחת בלבד; וכשמדובר ביחיד, יש להוכיחו שוב ושוב, עד שיגיע למצב בו הוא מגיב בנזיפה. והחוטא באיסור המפורש בתורה, נדון כמזיד.

אם היו מבקשים ממך לכתוב מכתב שהנינים שלך יקראו בעוד 150 שנה, אתה תשקיע הרבה מחשבה בכל מילה, נכון?

מתיקות התורה

הדרך שלך להצליח בלימוד תורתנו הקדושה

הרה"ח ר' יעקב גרין, אחראי צוות חונכים ב'פרויקט הגישמאק' של ארגון 'אחינו', מעניק לנו מניסיונו שלושה טיפים להחדרת אהבת תורה בלב הילדים והתלמידים

יחיאל ורטהיימר

מושג מי זה אביי?, אתה יודע איזו יגיעת התורה היתה לו? איך הוא לא התייאש, התווכח עם רבא ועם אמוראים אחרים עוד פעם ועוד פעם, הביא ראיות והוכחות ושאלות וסתירות ואין בכל הש"ס שני דפים רצופים שאביי ורבא לא מוזכרים בהם.

הרי כל האמורים והתנאים הם קדושי עליון, ואם הם כתבו את המילים האלו יש משמעות לכל אות. הם לא סתם דיברו וכתבו מילים מיותרות. אם היו מבקשים ממך לכתוב מכתב שהנינים שלך יקראו בעוד 150 שנה, אתה תשקיע הרבה מחשבה בכל מילה, נכון? אז תחשוב על האמוראים הקדושים והטהורים שכתבו מכתב, את הגמרא, לנינים של הנינים שיקראו את זה אחרי אלפיים שנה!! זה קצת מחזיר אותנו להבנה כמה צריך להתייחס בכבוד לכל מילה בגמרא, גם אם אנחנו מדברים על דוגמאות בני ימינו, בסופו של דבר זה תורה מן השמים.

הכלל השלישי: סיכומים, סיכומים וסיכומים

כל פעם שלומדים משהו, מסכמים אחר כך, אז מה למדנו? הגמרא שואלת כך, מתרצת כך וכך, יש לכאורה תמיהה על התירוץ כי כתוב במשנה ההיא משהו שנראה הפוך, לאחר מכן הבנו שבעצם הפשט במשנה ההיא הוא שונה ואז התירוץ שתירצנו על השאלה של הגמרא היה מצוין.

במיוחד חשוב לעשות את הסיכום הזה, כשמסיימים את הלימוד, סוגרים את הגמרא ואז חוזרים בקצרה על כל מה שלמדנו היום בגמרא, קודם כל כי זה נותן בהירות ומחדד את ההסתכלות על התמונה המלאה, בנוסף זה עוזר לזכור לאורך זמן מה למדנו, והסיבה השלישית זה הרגשת הסיפוק של הבחור, הנה ישבתי והשקעתי שעה וחצי, ועכשיו אני מסוגל לסכם ככה על רגל אחת כמעט עמוד שלם בגמרא. איזו הרגשה עילאית.

ישנן דרכים רבות לקרב את הנושא של 'אהבת תורה' ללבו של הבחור הצעיר", אומר הרב יעקב גרין, ראש צוות חונכים בפרויקט הגישמאק של ארגון 'אחינו'. "קודם כל צריך לצאת מנקודת הנחה שכל בחור, אבל כל בחור, בין אם הוא מאוד כשרוני ובין אם לא, מסוגל להנות מלימוד התורה. כי הלימוד הוא חוויה, בתנאי שלומדים נכון.

וכשאנחנו מדברים על "לומדים נכון", זה מאוד משתנה מבחור לבחור. לכל אחד יש סגנון חשיבה משלו, ומה שנחמד לך לא בהכרח נחמד לבן שלך, מה שגורם לך להרגיש טוב, לא בהכרח מתקבל על לבו של התלמיד שלך. לכן חשוב לנסות דרכים רבות, עד שבסוף מגיעים לנוסחה המתאימה לכל בחור, שיבין שהלימוד יכול להיות פשוט חוויה נפלאה ומהנה.

אני אנסה לתת שלוש עצות שיכולות לסייע בעניין, האמת היא שיש עשרות ואולי אפילו מאות דרכים כדי להגיע לגישמאק בלימוד. הכלל הוא שצריך פשוט לחפש, עד שמוצאים את הדרך הטובה והמתאימה ללבו של כל אחד ואחד.

כלל ראשון: להפוך את הלימוד לאקטואלי

הגמרא נכתבה לפני אלפיים שנה. הדוגמאות שמובאות בה, לכאורה פחות מצוינות כיום. היום אין כ"כ פרות שהולכות ברחובה של עיר ודורכות על כלים, היום אנשים לא מסתובבים עם כדי חרס או חביות על הכתף, בימינו מי שנשברה לו צנצנת דבש לא מנסה לאסוף אותה מהרצפה, ומי שהחמיץ לו היין פשוט שופך אותו בכיור וזורק את הבקבוק לפח המחזור.

לכן צריך למצוא את הדרכים הנכונות כדי לקרב את הלימוד ללב הבחור, ולתרגם את הדוגמאות, והאוקימתות שהגמרא מביאה, לאירועים ונושאים שמצויים בזמנינו.

שלב מתקדם יותר, למצוא מה הבחור אוהב, ולנסות לדמות את המושגים מהגמרא לעולם הקרוב ללבו של הבחור. אפילו בחור שמתעניין בדברים הכי לא מעניינים את החונך או הרב, כלי רכב למשל, גם אליו אפשר לדבר בשפה שלו. אם בתוספת על השור שנגח את הפרה גם תנסה להסביר על אופנוע שנתן מכה, אז פרק 'שור שנגח את הפרה', יהפוך ברגע אחד לפרק הכי מעניין והכי מרתק צריך פשוט לקרב את החומר הנלמד לשפה שלו ולאחר מכן הוא לבד כבר יעבור לדבר בשפה של הגמרא ויתרומם בחזרה אל המקום הרצוי.

הכלל השני: נסה לכתוב מכתב לנינים שלך

בוא נזכור רגע אחד, תלמיד חביב, מי הוא זה ואיזה הוא שאמר את המילים הללו. אביי!!! רבא!!! אמוראים קדושי עליון אתה יודע מה זה רבא? יש לך